Dopustniški dnevi v Tinjah
(stran 6)

naš tednik

LETO XXXIII. — Številka 48 26. novembra 1981 Cena 5.— šil. (7 din)

Poštnina plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Skupna izjava manjšin na srečanju na Madžarskem

V organizaciji Železnožupanijskega sveta, Narodnostnega odbora železnožupanijskega sveta in železnožupanijskega odbora Domovinske ljudske fronte je bilo 20. in 21. novembra 1981 v Köszegu organizirano 6. srečanje narodnosti sosednih dežel, ki so se ga udeležili predstavniki naslednjih narodnostnih skupin:

— iz Ljudske Republike Madžarske Narodnostni odbor Železnožupanijskega sveta kot predstavnik tu živečih Hrvatov, Slovencev in Nemcev

— iz Socialistične federativne republike Jugoslavije Zveza Madžarov Hrvatske, delegacija Madžarov iz Slovenije in Italijanska unija za Istro in Reko

— iz Republike Italije Slovenska kulturno-gospodarska zveza

— iz Republike Avstrije Kulturno društvo gradiščanskih Madžarov, Hrvatsko kulturno društvo iz Gradiščanskega Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem.

Udeleženci posvetovanja so ugotovili, da je srečanje v Köszegu — prav tako kot prejšnja srečanja — ponovno dokazalo koristnost in nujnost mnogostranske izmenjave izkušenj narodnostnih skupnosti na našem področju. Ponovno so poudarili svoje prizadevanje, da naj narodnostne skupnosti, ki jih zastopajo, odigravajo vlogo mostu v razvijanju stikov med državami, v čimbolj temeljitem spoznavanju kulturnih, znanstvenih in umetniških dosežkov njihovih narodov in v negovanju prijateljstva. Izrazili so svoje prepričanje, da je na stikajočih se obmejnih področjih, kjer se srečujejo različni jeziki in kulture, različni družbeni in gospodarski sistemi, posebnega pomena razvoj — značilen tudi za pretekla leta — gospodarskih, kulturnih in športnih stikov tukaj živečih narodov.

Na srečanju zastopane narodnostne organizacije so resno sklenile, da bodo v okviru svojih možnosti tudi v prihodnje pripomogle k razširitvi teh stikov. Vse delegacije so z zadovoljstvom sprejele povabilo Hrvatskega kulturnega društva, da bo srečanje narodnosti sosednih dežel prihodnje leto v Železnem/Eisenstadt na Gradiščanskem.

Udeleženci srečanja pozivajo pristojne organe prizadetih držav, da zagotovijo enakopravnost jezika narodnosti, pouk v jeziku narodnosti in razvoj narodnostne kulture.

Udeleženci srečanja narodnosti v Köszegu se zavedajo, da je uresničevanje narodne enakopravnosti in družbenega razvoja v najtesnejši povezanosti z vprašanjem miru in varnosti. Izhajajoč iz tega podpirajo vse tiste, ki čutijo odgovornost za prihodnost človeštva. Z velikim zaupanjem spremljajo konferenco v Madridu v upanju, da bo odgovornost za usodo Evrope spodbujala vsakega udeleženca posvetovanja k ohranitvi in razvijanju helsinškega duha, k pospeševanju vojaškega popuščanja. Od madridske konference pričakujejo, da naj da iniciativo za sklic take konference, ki bi pripomogla k ohranitvi dosežkov popuščanja in k omejitvi oboroževanja. To zahteva mir in družbeni razvoj Evrope in človeštva.

Köszeg, 21. novembra 1981

UVODNIK

Mogočna manifestacija mladih pevcev in instrumentalistov v Borovljah nas je spet enkrat opozorila na prisotnost mlajše generacije, ki vrši svojo pomembno vlogo kot enakopraven partner odraslih kulturnih potrošnikov in ustvarjalcev. Tudi mladi rod se pripravlja na odgovorno delo, ki ga bo moral nositi v bodočnosti ob iskanju svoje narodne — in kulturne — identitete.

To srečanje mladinskih glasbenikov pa je imel — poleg politične brisance — povsem važno kulturnovzgojno naročilo: tudi otroci v še rani mladosti postajajo pomembni dejavniki pri izoblikovanju duhovnega lika neke družbe; konkretno slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Marsikomur so se odprle oči: le prepogostokrat označujemo otroško odprtost, zagnanost, srčnost in razigranost kot banalno početje ali

Naša kultura — vedno mlada!

naivnost. In le redkokdaj upoštevamo resnico, da so naši otroci naša preteklost, ki se že pripravljajo na življenje v družbi. Zdi se mi, da je sicer zelo lahko, razdreti osebnost otroka in uničiti vse možnosti, ki jih bi imel v svojem življenju: (so)čustvovanje, radost, ustvarjalnost, (ki otroka razveseljuje), duhovna konfrontacija z okoljem.

Končno pa je za tako dogajanje odgovoren tudi ustroj družbe, v katero so rojeni otroci, saj moramo nujno upoštevati posledice vsakodnevne socializacije v šoli, družini ali internatu. Je to vsakodnevna destrukcija, kateri so otroci podvrženi brez vsake opore, podpore ali kakršnekoli druge kompenzacijske možnosti. Potemtakem je vključevanje otrok v delovanje kulturnih dejavnikov (organizirano ali špontano) pomembno za družbo ravno tako, kakor za čim popolnejšo vzgojo doraščajočega. Mar se še niste čudili, kako hitro, zavzeto in zbrano znajo „pogruntati“ kako pesem, melodijo ali igrico . . . ?

Tako gledano, ponujamo otroku priložnost za svobodno razvijanje svojih talentov — brez zunanjega pritiska — torej uspešna alternativa k šoli, ki je v marsičem za otroka konec vseh sanj in pričakovanj. Kulturna društva, otroški zbori, mladinske glasbene skupine in lutke kot odgovor na „fabrike nevrotikov?“ Morda malce pretirano, vendar pa mi dajejo vsakodnevne izkušnje nekoliko prav, starši ter učitelji pa mi bodo v marsičem vsaj prikimali? Le kako drugače si bi mogli raztolmačiti uspeh mladinskega srečanja v Borovljah . . . ?

Ali ni to dokaz za sposobnost naših otrok, da imajo le-ti nerazmerno več šans, postati „srečni“ ali „človeški“, kot odrasli? Ali ni to spoznanje naše veliko upanje — morda edino — ki dopušča sodobni družbi le še toliko optimizma, da kljub vsemu še moremo verovati v lepšo bodočnost?

Mislim, da so to že prepoznali vsi tisti uspešni vzgojitelji in prijatelji otroških src, ki opravljajo nepoplačljivo delo za našo narodno skupnost, za ohranitev osebne identitete in za največji ideal — človekoljubnost: Wrolichova družina iz Loč, Milena Pip iz Zilske Bistrice, sestre otroškega vrtca iz Šentjakoba, Lenčka Kupper iz Celovca, Zalka Olip iz Sel, Lidija Oraže iz Borovelj, Pavli Lausegger iz Slovenjega Plajberka, Jožko Kovačič ter cela vrsta voditeljev mladinskih skupin iz Podjune, kot Mira Urank iz Galicije, Helga Mlinar iz Škocijana, Danica Kežar iz Šentvida, Janez Petjak iz Globasnice, Rozina Katz iz Žvabeka, Marija Sadjak iz Šmihela, Pepca Weiss iz Pliberka, da imenujem le nekatera znana imena . . .

Slovenska kulturna društva, otroški in mladinski zbor ter farne skupine si skupno s Krščansko kulturno zvezo prizadevajo za duhovno in kulturno vzgojo naše mladine! To ni samo lepozveneča fraza — marveč izraz odgovornosti, ki jo čuti vsak vestni kulturnik, kateremu je pri srcu vzgajanje „kulturnega mladja“. V tem smislu naj bi veljalo tudi vabilo KKZ na srečanje mladinskih igralskih skupin — lutk mladja, odra mladja KDZ in lutkarjev KPD Šmihel — prihodnjo nedeljo v Tinjah.

Le kako prepričljivo znajo ti naši lutkarji pričarati fantastičen svet, ki preseneti otroka ravno tako kot odrasle! Zares pionirsko delo, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

KDZ: Vztrajali bomo!

Slovenci imamo po členu 7 Avstrijske državne pogodbe pravico, da zahtevamo za javna prometna sredstva na dvojezičnem ozemlju vozovnice v slovenščini. Da teh pravic še zmeraj nimamo, je vsem dobro znano. Tako tudi avstrijske železnice nočejo nič vedeti o dvojezičnosti. To je vsekakor nerazumljivo, kajti deželni glavar Wagner nedeljo za nedeljo trdi v svoji radijski oddaji, da so nam koroškim Slovencem že zdavnaj vse pravice, ki so nam zajamčene, izpolnjene. Nekateri njegovi sovrstniki pa grejo še celo dalje in se drznejo trditi, da je člen sedem že zdavnaj preizpolnjen. Toda vsak, ki se je hotel poslužiti teh pravic, je moral vzeti na znanje žalostno dejstvo, da o teh pravic ni ne duha ne sluha.

Hude izkušnje so napravili slovenski dijaki, ki so zahtevali na kolodvorih vozovnice v slovenskem jeziku. Pravice so jim bile zabranjene z vsemi silami. Mladince, ki so se postavili na kolodvoru v vrstah pred okence, da bi kupili vozovnice v slovenščini, je avstrijska eksekutiva s silo odstranjevala. Metode, katerih se je policija pri tem posluževala, spominjajo na nacistično dobo, ko so Slovence zapirali in mučili po krivem. Tako so rojaka Marka Davida s silo odstranili od okenca, ga fizično obdelovali in končno odpeljali na varnostno direkcijo. Tam so ga postavili pred zid, ga od vseh strani fotografiral, ga obmetavali s psovkami in s tem ravnali z njim kot z največjim zločincem. Tako so ga hoteli psihično zlomiti in obenem ustrahovati njegove sovrstnike. Podobno se je godilo tudi drugim mladincem, ki so morali vstopiti v vlak brez vozovnice in jih je policija nato nasilno odstranila. Proti vsem tem mladicem so avstrijske železnice nato vpeljale pravni postopek.

Proti nekaterim mladincem so kratko pred procesi ukinili postopek. V utemljitvi so izjavili, da ukinjajo postopek, ker uvidijo, da so obroženci upravičeno zahtevali vozovnice v slovenščini. S to izjavo si železnice same nasprotujejo, ko izjavljajo, da imamo Slovenci pravico do uporabe slovenščine, na drugi strani jim zabranjujejo uporabo slovenščine pri okencih — kot znano tudi s silo.

Koroška dijaška zveza se je zavzela za pravice Slovencev, in je pisala ministru za promet ter ga pozvala, da naj zavzame k temu stališče. Z začudenjem smo morali ugotoviti, da je minister Lausecker omejil dvojezično ozemlje na štiri kraje v Podjuni, kajti po njegovi izjavi imamo Slovenci pravico, zahtevati vozovnico v slovenščini samo za Dob, Pliberk-mesto, Pliberk-dežela in Šmihel ob Pliberku. Sedaj pa niti za te kraje ne dobimo vozovnic v naši materinščini!

Take izjave so sprožile med Slovenci veliko začudenje. Slovenci z razočaranjem ugotavljamo, da si avstrijski politiki v svojih izjavah sami nasprotujejo in nas s tem v pravem smislu besede vodijo za nos.

Zahtevamo, da nam vlada izpolni pravice posluževanja slovenščine v javnosti na celotnem dvojezičnem ozemlju; tudi pri avstrijskih železnicah kot tudi pošti, da bo nam vlada končno izpolnila te pravice in s tem izpolnila del člena 7 Avstrijske državne pogodbe. Slovenci bomo vztrajali v borbi za naše pravice in jih bomo z vso odločnostjo terjali, dokler ne bodo v celoti izpolnjene!

Zastopniki NSKS mag. Filip Warasch in Blaž Kordež na srečanju manjšin na Madžarskem.

Srečanje manjšin

Prvič po drugi svetovni vojni so se srečali dne 20. in 21. novembra predstavniki manjšinskih organizacij iz Avstrije, Slovenije, Furlanije-Julijske krajine ter Železne županije na Madžarskem v obmjenem madžarskem mestecu Köszeg. Vsi navzoči predstavniki manjšin so to dejstvo pozdravili in dodali, da je gotovo enkratno, da se srečajo in razgovarjajo o manjšinski zaščiti državljani nevtralne, neuvrščene in blokovsko vezane (NATO in Varšavski pakt) države. S Koroške se je srečanja udeležila enotna slovenska delegacija, ki so jo sestavljali mag. Filip Warasch in Blaž Kordež za NSKS in dr. Franci Zwitter ter dipl. inž. Feliks Wieser za ZSO.

V imenu delegacije je srečanje pozdravil dr. Franci Zwitter, se zahvalil gostiteljem za povabilo in ljubezniv sprejem in je nato orisal situacijo slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Potem ko je naglasil, da živimo koroški Slovenci avtohtono na pododovani zemlji že od 6. stoletja naprej, se je lotil analize trenutnega položaja koroških Slovencev. Dobesedno je dajal:

Čeprav člen 7 predvideva manjšinsko zaščito neglede na številčno moč slovenske in hrvaške manjšine in zlasti odstavek 5 tega člena vsebuje tudi kolektivno zaščito celotne narodne skupnosti, je republika Avstrija z zakonom o narodnih skupinah dne 7. 7. 1976 pogojila manjšinske pravice s številčno močjo narodne skupnosti in priznava le njenim posameznim članom zgolj subjektivne pravice.

Zato osrednji organizaciji koroških Slovencev — Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem — kot legitimno zastopstvo slovenske narodne skupnosti načelno odklanjata trenutno ureditev položaja etnične manjšine potom zgoraj imenovanega zakona o narodnih skupinah, ker ne predstavlja izvedbe člena 7 državne pogodbe.

Ker načelno odklanjamo oktroirani zakon o narodnih skupinah, dosledno odklanjamo tudi sodelovanje v tako imenovanih narodnostnih sosvetih, ki so del tega zakona in naj bi po zamisli avstrijskega zakonodajalca bili legitimno zastopstvo manjšine.

Tako se nahajamo trenutno v dejanski pat-situaciji, ker vlada vztraja na sodelovanju manjšine v narodnostnih sosvetih kot pogoj za reševanje odprtih vprašanj, mi pa odklanjamo sodelovanje v sosvetih, ki so del protiustavnega zakona, pri katerem nismo sodelovali in ki ne le ne jamči obstoja celotne narodne skupnosti, marveč dejansko zmanjšuje njene pravice.

(Nadaljevanje na 8. strani)

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše
Peter Novak

Nesmisel oboroževanja

Brežnjevov obisk v ZRN je bil vzrok za demonstracijo proti ruskim težnjam po ekspanziji in oboroževanju. Ta demonstracija je bila med drugim tudi odgovor nemške Krščansko-demokratske unije (CDU) ter svobodnjakov (FDP), (medtem ko je SPD prepovedovala svojim pristašem udeležitev pri tej demonstraciji) na veliko demonstracijo 10. oktobra v Bonnu, katere se je udeležilo okoli 300.000 ljudi.

Množice so demonstrirale proti postavitvi ameriških Pershing II-raket v Evropi. Demonstracija je bila v tednu za razorožitev, ki so ga oklicali Združeni narodi.

Tudi v Avstriji se je v tistem tednu marsikaj zgodilo, vendar so časopisi to zamolčali. Mirovno gibanje v Avstriji ni tako prevzelo mladine, kot kje drugje. Ne vem, če je ta brezbrižnost tista avstrijska mentaliteta, ali pa se res ne zavedamo, da smo prav tako v območju ciljev atomskih bomb. Nekateri angažirani časopisi in revije so objavili cilje ameriških atomskih bomb v Avstriji: celo manjša mesta na Nižjem Avstrijskem, Celovec, Šentvid ob Glini in Beljak so v tem atomskem pasu ameriških raket. Na sovjetski strani pa gotovo ni drugače.

Vzrok mirovnemu gibanju pa sta predvsem ameriška administracija in politika sile. Kot znano, hočejo Združene države Amerike za vsako ceno nabasati Evropo z ameriškimi Pershing II-raketami kot protiutež sovjetskim SS-20 raketam. Mirovno gibanje je posledica tega oboroževalnega tekmovanja. Mladina si želi boljšo prihodnost brez strahu pred atomskim napadom; zaveda se, da gre za njeno prihodnost.

To je vzrok masovnemu mirovnemu gibanju, ne pa od vzhoda plačani ščuvarji, kot so pred nedavnim trdili nekateri časopisi. Evropska mladina se hoče tako rekoč emancipirati, hoče stopiti iz sence velikeg brata ZDA.

Prav tako je treba zelo pozdraviti dogajanja v Romuniji, kjer državno vodstvo ni le kritiziralo oboroževanja ZDA, temveč tudi oboroževanje — po mnenju partije najbolj miroljubne države na svetu — Sovjetske zveze. Do sedaj na vzhodu — na žalost — enkraten pojav!

To seveda ne more zadostiti kritiki mirovnih gibanj z argumentom, zakaj demonstrirate in razgrajate tukaj, pojdite v Rusijo, pa boste videli, kaj bo! To se mi zdi zelo podobno nam vsem znanemu reku nemškonacionalnemu „Ho-ruck üba die Karawanken“.

Mirovno gibanje bo uspešno, ko bo zajelo tudi vzhod. Nekje pa moraš začeti. Utopično je namreč misliti, da bo kmalu prišel čas, ko bomo vsi živeli v slogi in prijateljstvu. Mislim, da vojaštva ne bo mogoče odpraviti. Menim pa, da ga je treba številčno tako skrčiti, da je pregledno. Dejstvo je, da je prav vojaštvo zaradi visoke tehnologije, vedno bolj odvisno od nikakor nezmotljivih kompjuterjev, kakor so pokazali nedavni dogodki. Kompjuter, ki napravi napako, je lahko naš voz pred večnega sodnika. Mir bo možen samo tedaj, ko nihče, to se pravi ne posameznik, ne narodi, ne države ne bodo strmeli po oblasti. Ko bomo to dosegli, bo v najboljšem primeru pravi čas za sodni dan.

Pismo iz Kanalske doline

V soboto in nedeljo, 14. in 15. novembra, sem bil (skupno s Prešernom) kot pripadnik Slovencev v Kanalski dolini v delegaciji Slovenske skupnosti, ki se je sestala z NSKS. Slovenci v Kanalski dolini se z dušo in srcem čutimo Korošce, kljub 50-letni priključitvi k Italiji.

V delegaciji SSK smo radi prišli na Koroško z namenom, da vodstvo NSKS seznanimo s problemi, ki jih, kot slovenski Korošci, imamo pri našem kulturnem, političnem in vsestranskem delovanju v okviru Slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Predsedstvo NSKS smo seznanili s težavami, ki jih srečujemo pri našem delu in z brezbrižnostjo, ki jo nekatere naše krovne organizacije izkazujejo pri reševanju odprtih vprašanj. Zato je nujno potrebno, da se za našo problematiko konkretno zanima tudi NSKS.

Povsem razumljivo je, da bodo primorski Slovenci in Bebečani skrbeli predvsem zase. Zato smo se za moralno podporo predvsem obrnili na NSKS, ker smo si tudi po mentaliteti povsem enaki. Zato pričakujemo, da bomo s strani NSKS in KKZ deležni večje in konkretnejše pomoči pri reševanju tega, kar se v Kanalski dolini še slovenskega rešiti da.

Prepričan sem, da naše besede v gradu na Rebrci niso naletela na gluha ušesa in da sta vodstvi NSKS in SSK resno razmislili, da Slovenci v Kanalski dolini odslej ne smejo več biti predmet raznih solidarnostnih izjav in televizijskih intervjujev, ampak je treba mnogo več. V nasprotnem primeru bodo spomeniki Jurija Prešerna, Lamberta Ferčnika in Simona Inzka zares zadnji spomeniki slovenske prisotnosti v lepi Kanalski dolini.

Prof. Salvatore Venosi

Naša kultura . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

zasluži vsaj toliko priznanja, kakor kulturna ustvarjalnost odraslih! Da ne pozabim: lepa, tiskana beseda — tudi te si ne moremo (in ne smemo) odmisliti iz kulture mlajšega roda! Razstava otroških in mladinskih knjig društev iz Velikovca in Dobrle vasi v velikovški gospodinjski šoli z atraktivnim okvirnim programom, naj pomaga približati otrokom pisanost sveta mladinskih pisateljev.

Le koliko resnice, obupa, solz, sreče in veselja se skriva v zgodbicah naših angažiranih besednih ustvarjalcev, ki iščejo skupno govorico z otroci! O, da bi tudi mi odrasli znali razumeti simboliko kulture mladih . . .

Herbert Seher, odbornik KKZ

Izjava gradiščanskih Hrvatov

Hrvaško kulturno društvo tudi v jubilejnem letu Gradiščanske z razočaranjem ugotavlja, da Avstrija doslej ni napravila niti najmanjšega ukrepa za izpolnitev člena 7 Avstrijske državne pogodbe. Vse dosedanje resolucije, tako HKD, so opozarjale na dejstvo, da s takim neodgovornim zadržanjem utrpi hrvatska narodna skupnost hudo in nepopravljivo škodo. Nadalje HKD ugotavlja, da Avstrija vedno spet poudarja, da s pripravljenostjo in posebno pozornostjo ureja vprašanja slovenske in hrvaške narodne skupnosti. Tudi ob zadnjem obisku ministrskega predsednika Djuranovića na Dunaju, aprila letos, so avstrijske oblasti postopale enako. Mojstrsko pa se vlada izmika že 26 let konkretnim ukrepom in terminom. Vedno spet podrejo lepe in mnogoobetajoče besede v javnost, vedno spet se Avstrija „z vso vnemo zavzema za manjšine v državi“.

HKD se v resoluciji, ki jo je sprejelo 15. 11. na občnem zboru, sprašuje, kdo da ovira avstrijske oblasti, da slovenski in hrvaški narodni skupnosti ne dajo tistih pravic, ki jima gredo. Situacija na šolskem in vzgojnem področju se je še poslabšala, isto velja za finančno podporo od Avstrije. Ob koncu resolucije HKD poudarja, da tudi člani hrvaške narodne skupnosti z veseljem in ponosom praznujejo 60-letnico pripadnosti Gradiščanske k Avstriji. Dokler pa bo avstrijska vlada zavzemala do manjšin v državi tako stališče, pa se bo morala zagovarjati za pospeševanje asimilacije. „Radi pa bi se prepričali o nečem drugem“, zaključuje HKD.

Veliki dogodki mečejo veliko senco

(karikatura SN)

Sindikalno gibanje v Vatikanu

Civilni nastavljenci Vatikana so se nedavno združili v samostojnem sindikatu: to je omgočil papež Janez Pavel II., ki posveča v svojem delovanju precej pozornosti problemom delavcev in nastavljencev. Kot je znano, je papež pred kratkim predložil javnosti enciklikо „Laborem exercens“, v kateri izrečno poudarja m. dr. pravico delavcev, da se združujejo v svobodnih sindikatnih ustanovah.

Pomladi 1981 je prišlo med civilnimi nastavljenci (približno jih je 1560) ter državnim sekretariatom Vatikana do večjih konfliktov, ker so razna osnovna socialna vprašanja dejansko nerešena: to so m. dr. vprašanja plač, nadur ter delovnega časa. Papež je takoj uvidel, da so zahteve civilnih nastavljencev upravičene. Zato je tudi pripravljen, skupno z novoustanovljenim sindikatom čimprej rešiti te zadeve. Hkrati pa je Janez Pavel II. s svojim stališčem žel veliko zaupanje pri nastavljenih. Predsednik sindikata Mariano Cerullo je namreč poudaril, da ne vidi potrebe po stavkah, kajti „papež stoji za nami“.

Ukljani bili v Belgiji

poroča prof. Salvatore Venosi

Na povabilo Zveze izseljencev iz Beneške Slovenije sta pevski zbor „Planinka“ in folklorna skupina „Lepi Vrh“ iz Ukev v okviru tedna slovenske kulture sodelovala pri kulturnih prireditvah po raznih krajih v Belgiji. Ukljani pa so k sodelovanju pritegnili tudi Kvintet DPD „Francé Prešeren“ iz Žirovnice in Instrumentalni trio z Jesenic na Gorenjskem. V kakšnem sestavu naj bi bil prikaz slovenske pesmi, besede in plesa bolj pester in pristen? V tej zasedbi je s posebnim avtobusom odpotovalo v daljno Belgijo 40 oseb. Vožnja je bila dolga in ko je avtobus zapeljal na belgijsko ozemlje, smo vsi našim izseljencem v pozdrav zapeli pesem „Oj Triglav moj dom, kako si krasan“. Vsi smo se zavedali, da prinašamo našim izseljencem košček domovine, materino besedo in lepo slovensko pesem. Naši rojaki na tujem so morali zaradi ekonomske krize zapustiti svoj rodni kraj in se izseliti v tujino.

Naša skupina je skupaj s folklorno skupino iz Rezije nastopila 7. 11. in 11. 11. Dne 8. 11. pa so Ukljani in Gorenjci v Esdenu imeli samostojen nastop slovenskih pesmi in slovenskih gorenjskih plesov.

Otvoritveni nastop je bil v Domu kulture v Liegeu. Udeležencev je bilo približno 350. Po govorici je bilo moč sklepati, da so bili Benečani, Furlani, Rezijani. V imenu Izseljencev iz Beneške Slovenije je navzoče v italijanščini pozdravil dr. Ferruccio Clavora. Sledili so pozdravi predsednika deželnega sveta FJK Marija Colli, župana iz Rezije Antona Barbarino, italijanskega konzula Carla Garavelli in tajnika SKGZ Duška Udovič, ki je edini pozdravil v slovenščini.

Sledil je kulturni spored, ki je ob splošnem odobravanju navdušenega občinstva trajal dolgo v noč. Posamezne točke je posrečeno povezoval župnik iz Ukev, Mario Gariup v slovenščini, italijanščini in furlanščini in tako neposredno navezal stik z občinstvom.,

Naslednje jutro pa so ukljanski pevci s slovenskim petjem sodelovali pri hrvaški maši na sedežu „Missione cattolica Italiana“. Na željo vodje hrvaške katoliške misije v Belgiji, g. Josipa Grašiča, so naši pevci zapeli še pesem „Marija skoz' življenje“. Veseli smo bili, da smo se srečali tudi s Hrvati.

Višek našega bivanja v Beligiji pa je bil naš samostojni koncert v Esdenu. Tam smo bili prijetno presenečeni, ker smo se srečali z veliko skupino naših rojakov, ki so včlanjeni v slovenskih društvih „A. M. Slomšek“ in v rudarskem društvu „Sv. Barbara“.

Na začetku popoldanskega programa je predstavnik Zveze izseljevcev iz Beneške Slovenije g. Ado Cont spet samo v italijanščini pozdravil prisotne in jih na kratko seznanil z novim deželnim zakonom o izseljeništvu. Župnik Gariup pa je slovenske rojake toplo pozdravil — v slovenščini — in jih vzpodbujal, naj vztrajajo v zvestobi svojemu jeziku, pa čeprav govorijo samo narečje.

Nastopili so zbor „Planinka“, Mešani pevski zbor „A. M. Slomšek“, Folklorna skupina „Lepi Vrh“, kvintet DPD „Francé Prešeren“ iz Žirovnice ter Intrumentalni trio z Jesenic, ki je dolgo v noč igral slovenske polke in valčke.

Višek navdušenja pa je bil, ko je kvintet iz Žirovnice zapel pesem „Počiva jezero v tihoti“. Ploskanja in vzklikanja ni bilo ne konca ne kraja. Mirno lahko trdimo, da je bil to dan, ki je bil resnično slovenski in predsednik rudarskega društva sv. Barbare je v imenu vseh prisotnih Slovencev, (bilo jih je nad 200) povabil našo skupino, naj prihodnje leto gostuje pri njih. Vabilo so naši pevci z veseljem sprejeli.

Po nastopu pa so vsi člani slovenskih društev sedli skupaj za veliko mizo in dolgo prepevali slovenske narodne in partizanske pesmi.

Zadnji nastop pa je naša skupina imela v dvorani italijanske ambasade v Bruslju. Prisotnih poslušalcev je bilo nad 300. Velika večina teh je bilo Furlanov in zato je g. Mario Gariup razlagal in napovedoval v furlanščini. Furlani v Bruslju so se našim pevcem in plesalcem zahvaljevali z dolgim ploskanjem, tako, da so morali posamezne točke tudi ponoviti.

Koncerta sta se udeležila italijanski ambasador v Bruslju Cavaglieri in konzul Clara Bisegna.

Graški slavisti predstavili na avstrijskem sejmu koroško slovensko besedo:

Slovenščina enakopravna ob atomski fiziki

Ko sem prišel v dunajsko sejemsko palačo (Wiener Messepalast), kjer je bil prejšnji teden (od četrtka do sobote) Avstrijski sejem znanstvenih dosežkov (Österreichische Wissenschaftsmesse), sem že od daleč čul slovensko pesem. Tja sem se namenil, iskal sem kiosk Slavističnega inštituta graške univerze. Mimo kioskov tehnikov, zastopnikov inštituta za atomsko fiziko, med različnimi elektronskimi akademiki in drugimi me je nesla pot k edinemu zastopniku filozofskih fakultet avstrijskih univerz. Ta sejem organizira Konferenca znanstvenega osebja avstrijskih univerz, velika večina razstavljalcev zastopa tehnične stroke. Namen sejma je pokazati najnovejše znanstvene dosežke avstrijskih univerz.

piše Franc Wakounig

In ker — tak je pač čas — mnogi štejejo za napredek samo nove tehnične dosežke, so imeli tehniki na sejmu glavno besedo. Že od vsega začetka pa je treba povedati, da je kiosk graških slavistov bil vseskozi nadpoprečno dobro obiskan, da so se razpletli zanimivi pogovori in kot je dejal **vodja, dr. Erik Prunč, ni bilo odklonilnega stališča.** Nad 40% interesentov ni dobilo kioska na sejmu, kar pove vse o pomenu in važnosti projekta „Raziskovanje koroških govorov". Razen celovške univerze so na sejmu bile zastopane vse avstrijske univerze. Sejem je pokazal enakopravnost slovenskega jezika kot predmeta znanosti polega atomske fizike in drugih tehničnih strok.

Vodja projekta, višji univerzitetni asistent, dr. Erik Prunč, je v posebnem razgovoru z Našim tednikom dejal: **„Mi smo tu nastopili z raziskovalnim projektom o koroških govorih (slovenskih, op. ured.), pripravili smo razstavo dialektnih kart s posebnimi diagrami, video-filme, posnetke pesmi in običajev. Tukaj razstavljamo enakopravno z raznimi inštituti avstrijskih univerz."**

Razstava je prerez dela petih let. Tako so bili podani posnetki iz Tinj (snemani ob priliki dopustniških dnevov za naše starejše). Drabosnjakova igra o zgubljenem sinu, Miklova Zala, Štehvanje, ljudski pripovednik Mirko Kumer-Črčej. Poleg tega so bili razstavljeni prepisi Šibilnih bukev iz okolice Kostanj, Haninov zapis „Domači zdravnik", posnetki domačega petja (Abujevi iz Zilske Bistrice, Obirski ženski oktet idr.) Na vprašanje, kako je do tega projekta prišlo, je dejal Prunč: „Počasi pa gvišno smo začeli s projektom. Najprej sem snemal za slovensko radijsko oddajo: Iz naše kulturne zakladnice, ki je imela velik odziv. Rektorska konferenca avstrijskih univerz je dala nato 50.000.— šil. za raziskovanje. Ko je bil ustanovljen sklad za znanstveno raziskovanje, smo predložili naše delo in sklad nas odtlej podpira. V lanskem letnem poročilu sklada, kjer so objavljeni najnovejši in najpomembnejši znanstveni primeri, je predstavljen naš projekt, celo zemljevid naših dialektov. Trenutno pripravljamo poročilo dela do leta 1980, ki bo izšlo v ‚Slowenistische Forschungsberichte' drugo leto. Poleg tega je v rokopisu že gotov ‚Thesaurus der slowenischen Volkssprache in Kärnten', slovar, ki bo obsegal med 10 in 12 knjig. Po abecednem redu bomo objavili besede, ki so bile kdajkoli na Koroškem zapisane. **Trenutno je zajetih okoli 12.000 besed, samo gradivo za leksikon pa obsega nad 600.000 listov. Prva knjiga (črki A in B) bo imela nad 700 besed in bo verjetno izšla pri Avstrijski akademiji znanosti in umetnosti.** Slovar zajema celotno slovensko-koroško jezikovno področje, ne pa vsega blaga. Trenutno smo zajeli okoli 70% vsega jezika, ostalo razliko na sto pa hočemo na vsak način še zajeti. Zato še vedno dodajamo, snemamo, dokumentiramo. Za nas ni važen samo obstoj besede, ampak tudi kje, kdaj, kako, kako in kdo jo uporablja. Kar velja za besede, velja tudi za ljudske običaje, pripovedke, stare molitve, pesmi, balade, ljudske igre, način dela in drugo . . . **Zaenkrat se omejujemo na dokumentacijo, snemanje, kajti zavedamo se, da v par letih tega ne bomo več mogli dokumentirati. Zato smo hvaležni vsakomur, ki je pripravljen pripovedovati, povedati, zapeti in tudi sam zapisati. Hvaležni smo za stare rokopise vsake vrste. Vse to hočemo dokumentirati tako, da bo na razpolago za znanstveno delo.** Do sedaj smo snemali igre, prireditve. Predvsem pa smo v Tinjah v okviru Dopustniških dnevov posneli ogromno materiala, tako da imamo bogato gradivo in enkratne posnetke." Snemanje in dokumentiranje je zmeraj povezano z nemajhnimi težavami, ker marsikdo v svoji skromnosti meni, da pač to, kar hoče povedati, ni važno. Prunč je takole povedal: „Marsikomu se zdi snemanje in dokumentiranje tega, kar ima povedati, nepomembno in odveč. **V celoti pa vse to dobi svoj pomen, ker iz tega sklepamo o kulturni zgodovini, zgodovini gospodarstva, življenju jezika in naših ljudi sploh."**

Še nekaj besed Prunča, kakšen pomen in odmev že ima projekt: „Ta projekt smo predstavili že v Ljubljani, pripravili smo ga za vse institute graške univerze, nastopili smo na celovškem pedagoškem seminarju. Trenutno pa tečejo pogovori za razne predstavitve v drugih državah, kje, zaenkrat še ne morem povedati."

Med obiskovalci kioska graških slavistov naj omenim samo dva: profesorja tehnične univerze, ki je nekaj ur prebil v kiosku in se do potankosti zanimal o projektu in slovenskem jeziku ter visokega zastopnika avstrijskega gospodarskega življenja, ki, čeprav ne Slovenec, govori odlično slovenščino in je dolgo pripovedoval o svojem življenju med Slovenci. Oba sta projekt pozdravila in vsem sodelavcem zaželela mnogo uspeha. **Delo, ki je bilo doslej opravljeno, je res velikansko, ni pa še zaključeno. Sodelavci pri projektu bodo rade volje prišli povsod, da bodo dokumentirali, zapisali in posneli.**

Če ima kdo kaj povedati, naj se obrne na Naš tednik, Viktringer Ring 26, telefon 0 42 22 - 72 565, oz. na naše sodelavce ali pa direktno na:

Institut für Slavistik — Graz
Mozartgasse 14
8020 Gradec/Graz
Tel.: 03 16 - 31 581 - 967

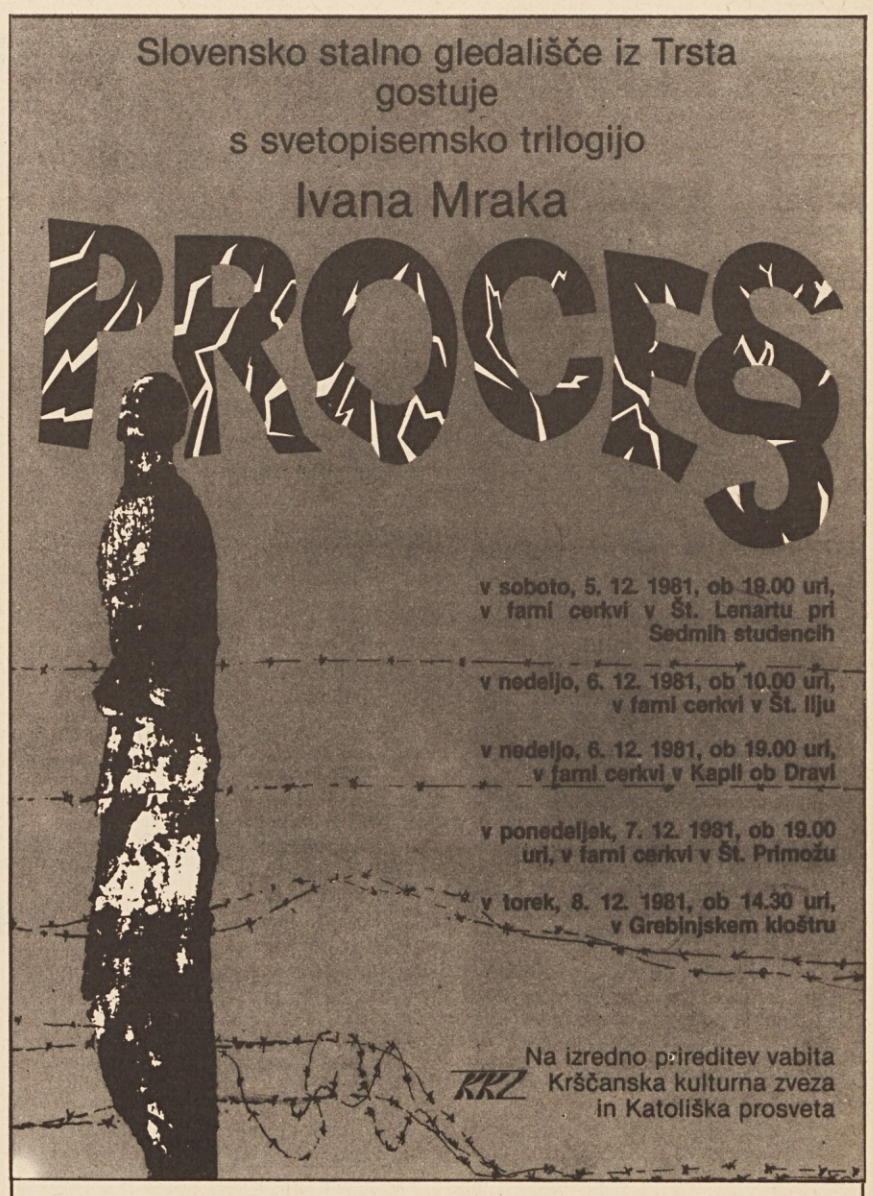

Proces je drama, ki nikakor ne obnavlja le dogodkov ob Jezusovi smrti. Mrak se je hote ognil tradicionalni obliki pasijonskih iger.

Njegov pristop je izviren: osrednja osebnost — obsojeni Jezus — v drami sploh ne nastopi (le kdo bi ga znal ponazoriti!).

Vendar je ves čas silovito prisoten. Njegov resnični lik se pred gledalcem čedalje določneje zarisuje za tremi tragedijami izdajalca Jude, tožnika Kajfe in sodnika Pilata. „Jezus se odrazi skoz kaos, obup, dvom in vero Jude in Kajfe in Pilata kot tisti, ki zgolj s svojo držo, besedo in grozotno samožrtvijo premakne tečaje sveta v nov eon", pravi avtor v svoji uvodni besedi.

Dipl. trg. Joza Habernik:

GOSPODARSKA ANALIZA

Premišljeno konzumiranje, zaposlovanje in ravnanje

V gospodarskem svetu je dandanes nekaj narobe. Vsevprek slišimo po radiu ali beremo v časopisih o izgubi delovnih mest v industriji in obrti, o milijardnih deficitih pri naših podržavljenih podjetjih in o veliki brezposelnosti v Evropi in v ZDA. Vse govori o neki krizi in to že nekaj časa. Avstrijska vlada trdi, da je Avstrija nekak otok blaženih in je vse to ni in je tudi ne bo prizadelo, seveda samo, če bo naša država še naprej delala velike dolgove. Dolg pa pomeni konzumacijo na račun prihodnosti.

Če smo sami do sebe pravični, potem lahko rečemo, da kakšne posebne krize še ne občutimo; to pa seveda ni nobena garancija, da bo to tudi tako ostalo v prihodnje. Zato je bolje, da malo začnemo razmišljati o bolj varčnem življenju.

V glavnem je za to situacijo kriva svetovna energetska kriza in ameriška politika trdega dolarja. Če samo pomislimo, koliko so se v zadnjih letih podražili bencin, kurilno olje, premog in drugi energetski viri. Podražili so se mnogo bolj, kakor pa smo dobili v procentih vsako leto povišanje naših plač. Podražitev teh energetskih virov pa je delno pogojeval tudi menjalni kurz dolarja, ki je venomer rastel. Avstrija pa plačuje vse račune za energijo ali pa večino teh računov v dolarjih. Ker se je energija mnogo bolj dražila kakor so rasle naše plače, je na dlani, da moramo danes dati za energijo in za vse kar je s tem v zvezi, veliko večji odstotek naše plače kakor prej. Zato pa imamo za druge reči mnogo manj denarja, ker pač na svoj avto in na toplo stanovanje noče nihče pozabiti. Res pa je tudi, da smo prej energijo preveč tratili in je dandanes potreben drugačen dostop do nje. Potrebna bo bolj premišljena uporaba tega vira.

Večkrat slišimo vprašanje, kdo bi bil bolj prizadet, če bi kar naenkrat ne bilo več bencina: kmet ali delavec? Gotovo je, da oba enako. Delo na kmetih brez traktorja si tudi ne moremo več predstavljati.

In kako je pri nas na južnem Koroškem? Mislim, da naši delavci zdaj ravno nimajo tistih skrbi kakor njihovi kolegi v podržavljenih podjetjih Mure in Mürz. Podržavljeno podjetje Kestag v Borovljah je svoj program razširilo na še bolj finalno proizvodnjo, kar mnogo obeta. Tovarni akumulatorjev v Bistrici gre dobro. O tovarni celuloze Borregaard v Beljaku nočejo utihniti govorice, da jo mislijo novi posestniki čez nekaj let ukiniti. Tovarna iverni plošč Leitgeb v Sinči vasi sicer dela še z izgubo, toda poslovodje trdijo, da se bo kmalu izkopala iz težav in da posli za prihodnost dobro kažejo. Seveda se bo šele pokazalo letos, koliko je tovarna Leitgeb zgubila denarja pri vzravnavi (Ausgleich) firme Funder. Menda je bil Funder Leitgebu dosti dolžan. To utegne povzročiti nove težave. Tovarna filtrov v Šmihelu je ekspandirala in ima že okoli 400 sodelavcev. Kaj to za domači kraj pomeni, vsi vemo in zato ne moremo dosti ceniti iniciative domačinov in tovarne Tesnilka, akoravno je Tesnilka udeležena tam samo še z nekaj nepomembnimi procenti, za kar pa je sama odgovorna. Švicarska tovarna Wild v Velikovcu se tudi nahaja v ekspanziji. Tovarna obutev Ara je ustanovila filialo v Grebinju.

Obrtniki so še tudi kar dobro zaposleni, so pa izpostavljeni veliki cenovni konkurenci, tako da komaj lahko rentabilno poslujejo. Bili pa smo priča tudi nekaterim konkurzom in vzravnavam: Leitgeb v Šmihelu, Winkler v Pliberku, Schwab v Sinči vasi. Podjetje August Stefitz je ukinilo proizvodnjo v Pliberku in odpustilo vseh 35 sodelavcev v proizvodnji. Medtem ko letos aprila ali maja skoraj ni bilo mogoče dobiti kakih novih delavcev, je situacija zdaj v jeseni taka, da se mnogi delavci vračajo s sezonskega dela in je zato mogoče ponovna zaposlitev v industriji ali obrti tudi zaradi tega, ker so nekatera podjetja nekaj sodelavcev odpustila.

Kakih 400-500 delovnih mest se je na južnem Koroškem na novo ustvarilo ali ohranilo tudi kot rezultat sodelovanja med koroškimi in slovenskimi firmami. To je zelo dober sad sodelovanja. Tudi Jugoslavija se dandanes ubada z resnimi gospodarskimi problemi, predvsem kar se tiče blagovne menjave s tujino. Ker se je zadnja leta v tujini precej zadolžila, mora zdaj precej tega denarja vrniti v devizah. Zato svoj izvoz pospešuje, uvoz pa omejuje ali kar se tiče artiklov za splošno porabo (npr. smuči, rokavice, kava, tekstilije), skorajda ukinja. To je seveda prizadelo tudi mešana podjetja, ki proizvajajo artikle za široko potrošnjo in te tudi izvažajo v Jugoslavijo. Tako se je nabralo v Elanu na Brnci nekaj desettisoč parov smuči, namenjenih za jugoslovansko tržišče od lanskega leta in letos; tudi firma Topsport najbrž ne bo dobila dovoljenja za izvoz svojih artiklov v Jugoslavijo letos, ampak šele prihodnje leto. Kaj to za te firme pomeni, si vsak lahko predstavlja. Tudi firma IMP-Metal v Šentjakobu ne more svojih produktov izvažati v Jugoslavijo, akoravno zaposluje šele osem sodelavcev v proizvodnji, kar je gotovo za tako veliko investicijo nerentabilno. Najbolje tu vozijo še firme, ki predelujejo les, ker le tega v Jugoslaviji primanjkuje. Vsa Jugoslavija uvaža štiri- ali petkrat več celuloze kakor pa jo pridela tovarna celuloze v Rebrci. Zato tam skrbi za prodajo ne poznajo in lahko mirno gledajo v bodočnost, ker je pač prodaja pri podjetjih danes najvažnejša. Za naslednja leta imajo zasiguran odkup celuloze od svojih jugoslovanskih družabnikov. Skoraj isto velja za vse druge, ki izvažajo les v Jugoslavijo.

Kljub razmeroma optimističnemu gledanju na stanje zaposlovanja na južnem Koroškem, bo potrebno v prihodnje še večje število delovnih mest, če bomo hoteli to zaposlenost ohraniti. Predvsem bo treba bolj kvalitativnih delovnih mest in takih, ki niso odvisna od sezonskih razmer. Tu moramo zahtevati tudi primerno stimulativno ukrepanje zvezne in deželne vlade. Večje število delovnih mest lahko zagotovi predelovalna industrija, ki je delovno intenzivna. Ne moremo odobravati, da se da nekemu podjetju milijon subvencije iz sredstev zvezne vlade. To podjetje pa potem pokasira ta denar, ki je namenjen za ustvarjanje delovnih mest na južnem Koroškem, nato pa se preseli nekam na Dunaj. Na prste se mora gledati tudi podjetnikom, ki sicer ustvarijo nekaj delovnih mest samo zato, da kasirajo subvencije. Čez nekaj mesecev pa izginejo kakor na primer pri Schoppen & Hinsel v Pliberku ali pri Rosner-Hosen v Zilski dolini.

Za nas koroške Slovence bo v prihodnosti potrebno izobraziti in usposobiti več ljudi, ki bodo produktivno delali v gospodarstvu. Menim, da je pri nas še prevelik prepad med funkcionarji in nastavljenci pri narodnih organizacijah, ki so navajeni le razdeljevati kake subvencije, ne pa ustvarjati denarja, iz katerega se le-te plačujejo — in gospodarskimi kadri, ki delajo v produkciji. Ker se v gospodarstvu stvari nekoliko zaostrujejo in ker ljudje v produkciji niso samo molzna krava, ki naj kar najprej daje mleko, bo potrebno, da tudi funkcionarji jemljejo delo bolj resno in produktivno.

PRIREDITVE

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na dia-predavanje

O SLOVENSKI ODPRAVI NA GRENLANDIJO

v petek, 27. 11. 1981, ob 19.30 uri, v Dijaškem domu SŠD v Celovcu, Tarviserstraße 16.

V soboto, 28. 11. 1981, ob 19.30 uri, v gostilni Pušnik v Ločah.

Predava: Vodja odprave Janez Bizjak iz Ljubljane.

„Oder mladje" Koroške dijaške zveze v Celovcu vabi na premiero A. E. Greidanus

HODL DE BODL ali DVE VEDRI VODE

v petek, 27. 11. 1981, ob 19.30 uri, v Marijanišču v Celovcu, Rudolfsbahngürtel 2.

Režija: France Končan.

KONCERT MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBOR „FRANJO VRUNČ" IZ SLOVENJEGA GRADCA

Prireditelj: SPD „Danica" v Šentvidu v Podjuni

Kraj: Kulturni dom v Šentprimožu

Čas: nedelja, 29. 11. 1981, ob 14.30 uri

Nastopila bosta tudi mlajši mladinski zbor SPD „Danica" iz Šentvida v Podjuni in mlajši mladinski zbor iz Škocijana.

Kriminalka Agatha Christie „DESET ZAMORČKOV"

Prireditelj: KPD „Planina" v Selah

Kraj: farna dvorana v Selah

Čas: nedelja, 29. 11. 1981, ob 14.00 uri

Gostuje igralska skupina iz Štandreža pri Gorici v Italiji

Lutke mladje in Oder mladje Koroške dijaške zveze
Lutkovna skupina KPD „Šmihel"
Krščanska kulturna zveza
vabijo na

SREČANJE

ki bo v nedeljo, 29. 11. 1981, v Domu prosvete v Tinjah.

Spored:

13.00: Prihod v Tinje.

14.00: Nastop lutkovne skupine KPD iz Šmihela z igro **„RINGA, RINGA RAJA"** v režiji Saše Kumpa.

14.45: Mladinska igra **„HODL DE BODL ALI DVE VEDRI VODE"** v režiji Francija Končana. Nastopa „Oder mladje" Koroške dijaške zveze.

16.00: Lutkovna skupina „Lutke mladje" Koroške dijaške zveze z igro Edija Majarona **„LUTKE STRIČKA JURJA"** v režiji Tineja Varla.

Sledi splošen razgovor med vsemi sodelujočimi in vabljenimi gosti. Na to srečanje so vabljeni starši, vzgojitelji, učitelji in profesorji.

RAZSTAVA OTROŠKIH IN MLADINSKIH KNJIG

Prireditelj: Prosvetno društvo v Velikovcu in SPD „Srce" v Dobrli vasi

Kraj: Gospodinjska šola v Šentrupertu pri Velikovcu

Okvirni program: sobota, 28. 11. 1981, ob 14.30 uri literarno branje mladinskih pisateljev Lenčke Kupper, ravnatelja Hermana Germa in Janeza Švajncerja.

nedelja, 29. 11. 1981, ob 14.30 uri lutkovna predstava „Lutke stričk Jurja". Gostuje lutkovna skupina „Lutke mladje" Koroške dijaške zveze iz Celovca.

Razstava bo odprta še v ponedeljek (velikovški jormak).

SREČANJE Z AVTORJEM svetopisemske trilogije „PROCES" Ivanom Mrakom

Prireditelj: Katoliška prosveta in Krščanska kulturna zveza

Kraj: Kat. dom prosvete v Tinjah

Čas: nedelja, 6. decembra 1981, ob 19.00 uri.

KONCERT

Prireditelj: SPD „Rož" v Šentjakobu v Rožu

Kraj: kulturni dom v Šentjakobu v Rožu

Čas: sobota, 12. 12. 1981, ob 19.30 uri

Nastopata: MPZ „Blaž Arnič" iz Jesenic in MPZ „Rož" iz Šentjakoba v Rožu

Selski prosvetarji na Ceciljanki

V soboto, 21. 11. in nedeljo, 22. 11. 1981, se je v katoliškem domu v Gorici odvijala že tradicionalna — 23. po vrsti — pevska revija „Ceciljanka". Prireditelj tega srečanja pevskih zborov je **Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici. Posvečena pa je bila spominu 50-letnice goriškega nadškofa Franca B. Sedeja ter 45-letnice smrti Lojzeta Bratuža.** Nadškof Sedej je pod fašizmom branil pravice Slovencev na Primorskem in tako samega postavil v najhujše nasprotstvo s fašističnimi mogotci. Lojzetu Bratužu je poveril nalogo najvišjega škofijskega pevskega pedagoga in tako krepil slovenski življ na Primorskem. Ceciljanka se torej bliža „srebrnemu jubileju neprekinjenega nastopanja".

Vsako leto se na tej reviji zvrstijo zbori iz Primorske, Slovenije, pa tudi Koroške. **Koroški zbori nastopajo v okviru kulturne izmenjave med Krščansko kulturno zvezo in Zvezo slovenske katoliške prosvete v Gorici. Primorci pa so zastopani na vsakoletnem koncertu Koroška poje v Celovcu.**

Koroško je letos zastopal v Gorici **Mešani pevski zbor iz Sel pod vodstvom Francija Čertova.** Zbor je zapel Pod trto bivam zdaj, Liete pa minejo in pa Le tja, kjer je trata zelena. Poleg Selanov so v Gorici nastopili še zbori iz Štandreža, Mirnega, Doberdoba, Devina, Štmavra, Ukev, Števerjana, Gorice itd. Brez dvoma je bila ravan revije zelo visoka in dokaz, koliko lahko narodna skupnost ustvari, če ima železno življenjsko voljo.

Selane so v Gorici sprejeli zelo toplo in jih po stari navadi dobro pogostili, tako da so se le-ti težko ločili od gostiteljev in se odpravili na dolgo rajžo pod Košuto.

Koncert koroških narodnih pesmi

Minulo nedeljo je Slovenska prosvetna zveza v Domu glasbe v Celovcu ob priliki 2. obletnice smrti Pavla Kernjaka priredila koncert koroških narodnih pesmi koroških ustvarjalcev. Za ljubitelje slovenske pesmi, ki so napolnili dvorano, so prepevali zbori iz Podjune, Ukev in Prevalj.

Predsednik SPZ, **Valentin Polanšek,** je ob začetku pozdravil številne častne goste, mešani pevski zbor Danica iz Šentvida pa je zapel v pozdrav. Skupno je na koncertu nastopilo 17 pevskih zborov, kot gostje sta nastopila mešani pevski zbor „Planinka" iz Ukev v Kanalski dolini, ki ga vodi župnik Mario Gariup, ter nad štiridesetčlanski moški pevski zbor „Svoboda Vres" iz Prevalj, ki ga vodi Jožko Kert.

Med posameznimi pevskimi in instrumentalnimi nastopi je povezovala Sonja Ban. Ob priliki koncerta koroških narodnih pesmi pa je SPZ proslavila tudi zaslužnega in neumornega delavca Foltija Hartmana. Za 50-letno glasbeno in dirigentsko delo mu je predsednik Polanšek iskreno čestital ter mu podaril majhno priznanje. Sonja Ban je na kratko nakazala življenje slavljenca.

Kljub temu, da je koncert trajal precej dolgo in da vmes ni bilo, kot po navadi, odmora, je občinstvo po zaključni pesmi združenih zborov „Rož, Podjuna, Zila", zadovoljno odhajalo na svoje domove.

Na koncertu je nastopila tudi skupina iz Šentlipša, ki jo vodi Pepca Weiss.

MIKLAVŽEVANJE

Prireditelj: SPD „Danica" v Šentvidu

Kraj: kulturni dom „DANICA" v Šentprimožu

Čas: nedelja, 6. 12. 1981, ob 14.30 uri

DOM v TINJAH

Od ponedeljka, 30. 11. 1981, ob 18. uri, do četrtka, 3. 12. 1981, 13. ure

Duhovne vaje za žene in matere „Telesno in duhovno materinstvo"

Vodi: p. dr. Štefan Balažič, Ljubljana.

V torek, 1. decembra, in v sredo, 2. 12., vedno ob 19.30 uri

Forum za starše, nem. „Advent in božič v družini; Jezusovo učlovečenje — učlovečenje za nas"

Predavatelj: prof. mag. Martin Bliem, RPI Celovec

Od ponedeljka, 7. 12. 1981, ob 9. uri, do torka, 8. 12., 13. ure

Seminar Katoliške mladine: „Mladina prispeva k pastoralni obnovi"

Prireditelj: Katoliška mladina

Od torka, 8. 12., ob 18. uri, do petka, 11. 12., 13. ure

Duhovne vaje za starše duhovnikov, teologov, redovnih oseb in verouč-nih učiteljev.

Voditelj: p. Edmund Böhm SJ

Radiše — Tinje

Lepi so bili dopustniški dnevi v Tinjah. Ne bom opisoval vseh doživetij. Posebno lepe spomine imam na dogodek ob mojem godu, sv. Martina, voščila so zvenela in občutil sem praznične trenutke. Vsem, ki ste mi to omogočili, moja najprisrčnejša hvala!

Radišan

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72565. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61.000 Ljubljana, tel. 22207. Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Hanzi Artač, Obirsko 23, 9135 Železna Kapla. — Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

Šentjakob

Dom v Tinjah je priredil preteklo soboto za kmete in sadjarje zgornega Roža v prostorih gospodinjske šole v Šentpetru tečaj pod geslom „Kako naj bo sadjarstvo na naši kmetiji". Predaval je gospod dipl. inž. Franc Lomberger iz Maribora. Zbralo se je nad trideset poslušalcev.

Predavatelj je zelo obširno poročal o najnovejših vrstah jabolk ter o sadju, ki se zdaj sadi po svetu. Poslušalci so imeli tudi možnost pokusiti različne vrste sadja.

Ob koncu je treba omeniti, da se bo tečaj najbrž nadaljeval spomladi s praktičnimi primeri in sicer kako saditi in obrezati sadje.

Nonča vas — Gonovece

V soboto, dne 14. novembra, sta si obljubila večno zvestobo Kati Kramer in Peter Kert iz Gonovec. Sv. maša je bila v Nonči vasi, obred pa je imel pliberški župnik Alojzij Kulmež. Nato so se svatje zbrali v Žvabeku pri Hafnerju. Peter je marljiv šmihelski prosvetar: udejstvuje se m. dr. v cerkvenem zboru ter na mladinskem področju; vrhu tega prepeva skupno z nevesto Katijo pri domačem zboru „Podjuna" in upamo, da se bosta udejstvovala tudi kot „novopečena" zakonca. K številnim čestitkam se rade volje pridružuje uredništvo NT.

Ledince

Največji požar, kar ga pomnijo tudi najstarejši ljudje, je v noči na pretekli petek, 20. 11., uničil veliko mizarsko podjetje J. Wunschek. V nekaj urah je bilo prah in pepel vse delo in trud desetletja podjetnega mizarja. Plamen, ki je dosegel višino do 30 m je razsvetlil ves Zgornji Rož in uničil je vse stroje, vso zalogo lesa in tudi že izgotovljene izdelke, predvsem okna in pohištva za več milijonov, dim se je valil še v nedeljo po dolini. Vsa škoda pa znaša več kot 40 mil. šilingov. Hudo prizadeti so poleg družine tudi delavci-domačini, saj je bilo pri podjetju Wunschek zaposlenih okoli 70 delavcev, ki so trenutno brez zaposlitve. G. Wunschek sicer upa, da mu bo po hudem udarcu priskočila na pomoč tudi dežela in bo v doglednm času lahko kje v bližini spet začel z delno proizvodnjo. Nekaj delavcev pa misli tudi zaposliti pri obnovi podjetja, tako da nobeden od delavcev ne bi bil odpuščen. Poleg beljaških poklicnih gasilcev je gasilo ta veliki požar dobrih deset bramb iz vsega okolišča s skupno dobrih 150 gasilci.

Šentvid v Podjuni

Ta torek je praznoval 88-letnico znani in spoštovani organist, prosvetni delavec in ustanovni član SPD „Danica", Andrej Mičej v Šentvidu v Podjuni. „Slepi Andrej", kot ga spoštljivo imenujejo domačini, je spoznal in okusil vso grenkobo življenja. V mladih letih je oslepel, pa vendar se je s trdno življenjsko voljo naučil orglanja in pa ščetarstva.

Kot zaveden Slovenec je z vso močjo deloval na kulturnem

ČESTITAMO

25-letnico svoje poroke praznujeta Marija in Franc Urank, Petrejeva v Encelni vasi pri Galiciji. Čestitkam se pridružuje uredništvo Našega tednika.

*

Šentjakobčan Toni Nagele, m. or. skladatelj ohceti iz Miklove Zale, praznuje te dni svoj 70. rojstni dan. Slavljenec je harmoniziral nad 20 koroških narodnih pesmi, bil je tudi dolgo leta cerkveni organist. Uredništvo NT iskreno čestita!

področju, zato pa je bil trn v peti nacistom in domačim izdajalcem. Najhujši udarec je moral prenesti, ko so hitlerjanci v Gradcu obglavili njegovo prvo ženo ter hčerko Terezijo. Pa ni klonil. S svojo drugo ženo Katarino sta v Šentvidu ustvarila družino in njuni otroci se prosvetno zelo udejstvujejo. Jubilantu želimo mnogo zdravja, veliko zadovoljstva pri delu in orglanju in še na mnoga leta. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika. (Poseben razgovor z Andrejem Mičejem bomo objavili v naslednji številki Našega tednika).

SPD „Danica" prireja v nedeljo, 29. 11. 1981, ob 14.30 uri, v Kulturnem domu koncert mladinskega pevskega zbora „Franjo Vrunč" iz Slovenjega Gradca.

Nastopila bosta tudi mlajši mladinski zbor SPD „Danica" in mlajši mladinski zbor SPD „Vinko Poljanec" iz Škocijana. Vsi vabljeni!

Kotmara vas

Lepi življenjski jubilej zlate poroke sta obhajala — na dan natančno — v nedeljo, 22. novembra 1981, Jožef in Barbara Rupp, rojena Adlassnig, Mišovčeva na Ročici. V krogu otrok in vnukov ter sorodnikov in znancev sta stopila znova pred poročni oltar, kjer je župnik Maks Michor znova blagoslovil njuno srečno zlato zakonsko zvezo. Pred oltarjem so jubilantoma čestitali tudi številni vnuki, mašni obred je soobliko cerkveni zbor, župnik Maks Michor je izrekel zlatoporočencema najlepše čestitke in jima želel obilo božjega blagoslova, jubilantu Jožefu Ruppu pa se je tudi zahvalil za ves trud in vse delo, ki ga je opravljal dolga leta kot cerkveni ključar.

V nedeljo popoldne pa je bilo zadnje slovo od Mihaela Kobana, Zabotnika na Novem selu, ki je umrl v celovški bolnišnici, star 85 let. Bil je kmet in gostilničar in je bil do zadnjega pri dobrem zdravju. Naj počiva v miru. Sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

V soboto, 21. novembra zvečer, je bil pri Mežnarju občni zbor Slovenskega prosvetnega društva „Gorjanci". Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika je sledila razprava o delu v pretekli poslovni dobi. Delo je bilo uspešno, bilo je lepo število prireditev skozi celo leto. Pri volitvah so številni navzoči društveniki izrekli zaupanje staremu odboru. Predsednik je ostal Jozi Pack (podpredsednik Stanko Adlassnig), tajnik je Vinko Wieser (Ferdi Kulnik), blagajnik pa Hanzej Waschnig (Kristl Lajčahar).

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu in Združenje staršev na tej šoli

vabita na

Dan staršev in občni zbor Združenja staršev

ki bo v soboto, dne 12. decemba 1981. Ob 8.00 uri se bo pričel občni zbor, po občnem zboru pa se bodo starši lahko med 10. in 11. uro pomenili skupno z razredniki o problemih razredov, nato pa še do 12.30 ure individualno s profesorji.

Dnevni red občnega zbora:

1. **Pozdrav in ugotovitev sklepčnosti**
2. **Poročilo predsednika in ravnatelja šole**
3. **a) Poročilo blagajnika in preglednikov računov**
   b) Predpisi o šolskih nalogah in o spraševanju
4. **Debata in razrešnica starega odbora**
5. **Volitev novega odbora.**
6. **Sklepanje o spremembah pravil**
7. **Razno.**

Predsednik Združenja staršev
dipl. trg. Janko Urank

Ravnatelj
dr. Reginald Vospernik

Jože Zupan pri nas

Spet je prišel med nas, da bi nam povedal vedno aktualne misli Janeza Svetokriškega, Sokratov zagovor pred atenskimi veljaki in pa pretresljiv Prežihov opis življenja majhnih kajžarjev in brezpravnih drvarjev. Jože Zupan, igralec Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru je na povabilo Krščanske kulturne zveze in Katoliške prosvete nastopal v cerkvah, dvoranah, razredih in povsod so ga poslušalci poslušali s tako vnemo, da bi skoraj miš čul.

Naš tednik je spremljlal Zupana na Pečnico, kjer je kot Janez Svetokriški z gromkim glasom učil ljudi in jim delil faconetelne v boroveljsko glavno šolo, kjer so ga pričakali učenci, prijavljeni k dvojezičnemu pouku in ga je ravnatelj šole **Košutnik** prisrčno pozdravil in so se srečali z Vorancem. Spremljal ga je v Mohorjev dijaški dom, kjer se je zagovarjal Sokrat, slavni atenski folzof. Povsod, kjer je Zupan nastopil, je občinstvo vsrkavalo bogate misli Janeza Svetokriškega, Sokrata in Prežihovega Voranca. **Najbolj je prevzel občinstvo Voranc. V osebi Zupana pa so ti tri umski in literarni ustvarjalci dobili tolmača, ki že po svoji zunanjosti, s svojimi gestami in s svojim glasom svojo besedo tako podaja njihove misli, kot bi sami stali pred občinstvom. Ponekod so poslušalci nemi in prizadeti obsedeli, ponekod pa aplavza skoraj ni bilo konec.**

Zupan je govoril pred različno publiko: pred verniki v cerkvah, pred podeželskimi prosvetarji, pred šolsko mladino in povsod je zabrenkal na tisto strunо, ki je zgradila neviden most med njim in občinstvom.

Jože Zupan je nastopil v sledečih krajih: v Tinjah, na Pečnici, v Svečah, v Šentilju, Škocijanu, Žvabeku, Kotmari vasi, Šmarjeti v Rožu, Šentrupertu, Šentpetru, Borovljah, Pliberku, Šmihelu in Celovcu.

Zamisel Krščanske kulturne zveze in Katoliške prosvete, da sta povabili Jožeta Zupana, so ljudje pozdravili in so ga radi prišli poslušati. (Daljši razgovor z Jožetom Zupanom bomo objavili v eni izmed naslednjih številk).

Dr. Zerzer novi predsednik SPD „Kočna“

Preteklo soboto je imelo SPD „Kočna“ iz Sveč svoj občni zbor v gostilni „pri Adamu“, katerega se je udeležila približno tretjina članov.

Za uvod je moški zbor zapel moto društva, „Kar v srce je mati dala“, čemur je sledil predsednikov pozdrav. **Dr. Inzko** je izjavil, da ne namerava več kandidirati, češ da hoče prepustiti vodstvo društva mlajšemu, saj je on sam vodil društvo več kot 15 let. Nato je podal kratek oris društvenega delovanja v njegovem času predsedovanja. **Omenil je, da se je v tem času povišalo število članov od 43 na 97, obenem pa se je tudi dejavnost društva močno razširila, deloma zaradi naselitve akad. slikarja prof. Goršeta v Svečah.** Za tem je tajnica **Malka Feinig** prebrala svoje poročilo o društvenih dejavnostih, **ki so bile preteklo leto ne samo mnogoštevilne, ampak tudi zelo pestre in raznolike, saj segajo od glasbene šole, pevskih in odrskih nastopov najmlajših, preko športne prireditve do slikarskega tedna. Poleg tega je gostoval predvsem moški zbor društva po raznih krajih, pa tudi v gosteh je imelo sveško društvo nekaj posameznikov in skupin. Blagajnik Pepi Begusch je dejal, da je društvo dobro gospodarilo, saj je njegova bilanca pozitivna.**

Potem ko je **dr. Tomi Partl** razrešil stari odbor, so člani volili novega. **Novi predsednik je postal dr. Janko Zerzer, za njegovo namestnico pa so izvolili Gabrielo Partl. Tajnica je ostala Malka Feinig, njen namestnik pa je Fabijan Hafner. Ostale funkcije so prevzeli sledeči:**

Referent za zabavo: **Hanzi Tschelesnig;** Športni referent: **dr. Tomi Partl;** knjižničar: **Toni Furtner;** blagajnik, **Pepi Begusch;** njegov namestnik, **Hanzi Feinig.**

Po izvolitvi novega odbora se je **Herbert Seher** zahvalil v imenu KKZ sveškemu prosvetnemu društvu za njegovo delovanje in dr. Inzku za dolgoletno predsedovanje. Dejal je, da je SPD „Kočna“ med najbolj aktivnimi društvi na Koroškem. Ob koncu občnega zbora so se člani pomenili še o načrtih za prihodnja leta.

Tatjana Feinig

Prodam zemljišče, tri parcele po 1.200 m².

Ivo Bokalič, Šentjakob v Rožu, tel.: 0 42 53/251.

PISMA BRALCEV

Sejem slovenske knjige

Sejem slovenske knjige v Ljubljani naj bi zajel po svojem programu tudi zamejski tisk. Pri obeh preteklih sejmih je bil ta tisk zastopan, letos pa v novem Cankarjevem centru zastopa Koroško samo založba „Drava“, ki razstavlja deloma celó knjige, ki niso bile tiskane na Koroškem.

Umestno bi vsekakor bilo, če bi v bodoče v Ljubljani videli na podobnih prireditvah tudi ostale knjige, ki so se skuhale na Koroškem pod iniciativo SIC-a, KKZ ter krajevnih društev in „Mladja“. Tudi knjige najstarejše slovenske založbe, Mohorjeve, bi spadale na ta vseslovenski knjižni sejem.

F. K., Celovec

Tretja izdaja Lipuševega romana

Minuli ponedeljek sta založbi Drava iz Podljubelja ter založništvo tržaškega tiska predstavili javnosti tretjo izdajo Lipuševega romana Zmote dijaka Tjaža. Za založništvo Drava je spregovoril predsednik dr. Franci Zwitter, za tržaški tisk pa Sergej Lipovec.

Po predstavitvi knjige je avtor prebral odlomek iz svojega romana. V živi diskusiji, ki je sledila, je Florijan Lipuš odgovarjal na vprašanja časnikarjev iz Slovenije, Furlanije in Koroške. Bivši predsednik in sedanji častni član Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, Josip Vidmar je dejal, da je artistična volja Lipuša nad jezikom in nad predstavami, ki spremljajo jezik, tako intenzivna in edinstvena v slovenski literaturi, da ga lahko samo občudujemo, čeprav včasih sega preko meja. Knjiga je pomebna za Slovence tudi zaradi tega, ker je ena redkih slovenskih knjig, ki je prodrla na svetovni trg in, ki je na tem svetovnem trgu dosegla izrazita priznanja in neko občudovanje in poudarjanje, katerega zlepa ni dosegla nobena slovenska knjiga. Zato je ta Lipušev roman velik prispevek k pomembnosti slovenske kulture sploh.

Tretja izdaja romana Zmote dijaka Tjaža je že na voljo v knjigarnah in stane 130 šil.

Bili smo navdušeni

Ne znam opisati s pravimi besedami navdušenje in pohvale — lepoto, toplo to trenutkov, ki jih je nudil veličasten nastop otroških zborov v „Mestni hiši v Borovljah“. Številne skupine pevcev in muzikantov smo gledali, poslušali z začudenjem in užitkom. Saj to je bilo žvrgolenje ptičic našega podnebja, frfotanje mehkih perutnic v majskem jutru. Zacvetela nam je pomlad in sonce je zasijalo v polno dvorano in v naše srce, ki si želijo toplote naše besede zlite v melodijo, in upajo, da bo ta spev donel v vse naše bodoče dni in nam prinašal mehke akorde ljubezni, prijateljstva in bratstva v ta sovraštva polni, bolni čas. Naj prevpije krik vojnih ukazov za smrt, ki bijejo človeška srca — nečloveško — do krvi.

Lepote, miru in ljubezni smo potrebni. Pesem in struna nas bo vodila na pota, ki vodijo v mirne domove in svetove, med sosede z dobro voljo. Peljala nas bo na cvetoče travnike in žitna polja naše — in vsesplošne kulture, ki prežene nevihto in grozečo, za uničenje sveta izmaličeno točo.

Pesem, struna ljubezni naj zadoni v zboru človeštva vsega sveta, da se umirijo valovi blaznih oblakov in ugasnejo nori bliski prokletstva, da se bo zemlja spet svobodno gibala na pravični osi miru.

Hvala in pohvala vsem, ki so prispevali k lepim nastopom in dobri udeležbi — saj vemo — z velikimi žrtvami in odličnim idealizmom!

Idealizem, žrtev in ljubezen ustvarja kulturo in ohranja narodno zavest, da je brat bratu — in narodu zvest . . .!

Pozdravljajo navdušeni poslušalci.

Rebrca

Da so tudi Rebrčani dobri lovci, je dokazal kmet Jakob Komprej, ko je nedaleč od doma ustrelil divjo svinjo, ki je „spucana“ tehtala 90 kg. Je to res lepa lovska sreča, saj se pojavijo divje svinje pri nas le bolj redko. Vsi domačini in prijatelji želimo Jakeju še v bodoče veliko lovske sreče.

GOST v NAŠEM TEDNIKU

Albert Krajger:

Učitelj in kulturnik

„Korenika“ je nova glasbena skupina, ki se je predstavila prvič javnosti ob odprtju razstave likovnih del svojega pobudnika Alberta Krajgerja v Domu prosvete v Tinjah. (Kratko poročilo o tej razstavi smo objavili v zadnji številki NT). Redki so učitelji, ki poleg svojih poklicnih obveznosti žrtvujejo še nekaj svojega prostega časa za kulturno delovanje svojega kraja. Albert Krajger je med njimi.

NT: „Korenika“ je nasledila ansambel Hanzjia Artača. Kako je to uspelo?

Krajger: **Ansambel Hanzeja Artača je razpadel; Krista Mesner, Franc Onič in jaz smo pa hoteli nadaljevati. Franc je pridobil tri nove, pa smo spet začeli vaditi.**

NT: Kdo so pa ti „ta novi“?

Krajger: **Harmonikar Franc Vejnik je domá v Remšeniku, od koder pride tudi pevka Helga Dobeitz, kitarist Albert Schorli pa je domá v Beli pri Železni Kapli. Albert in Franc sta igrala prej pri „Spiders“, ki so se tudi razšli, pevko Helgo pa je pripeljal harmonikar s seboj. Tako smo spet kompletni.**

NT: Kaj pa zdaj igrate?

Krajger: **Igramo „stare“ viže, ki smo jih igrali s Hanzijem Artačem, naš harmonikar pa že tudi sam skuša kaj skomponirati. Žilico ima, da se kar čudim. Hočemo pa igrati kot doslej glasbo z zahtevnejšim besedilom.**

NT: Boste spet šli kam nastopat?

Krajger: **Radi, zaenkrat pa še nimamo povabil.**

NT: V Tinjah razstavljaš svoje slike.

Krajger: **V zadnjem času nisem imel dovolj časa, zdaj pa že bom spet kaj naredil tudi na tem področju.**

NT: Galerija v Tinjah je zelo posrečena, saj pride v Dom prosvete letno na tisoče ljudi, ki si tudi ogledajo razstavljene slike. Umetnost tako rekoč gre med ljudstvo. Kako prav Ti gledaš na svojo umetnost?

Krajger: **Nisem umetnik, iščem le izrazne možnosti pri slikanju. Pri risanju postanem miren, prost in izravnan. Seveda pa me žene tudi ustvarjalno veselje do slikanja, tu v Tinjah pa me zanima odmev gledalca.**

NT: Mnogo veselja pri kulturnem ustvarjanju in hvala za pogovor!

FK

Člani nove glasbene skupine „Korenika“: tretji z desne naš gost v NT Albert Krajger.

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

KLUB SLOVENSKIH OBČINSKIH ODBORNIKOV KEL KOROŠKA ENOTNA LISTA

Po daljšem premoru se spet oglašam in sicer s prisrčno zahvalo vsem darovalcem za Drabosenjakov dom na Kostanjah. Medtem je postalo Slovensko prosvetno društvo „Drabosenjak“ že lastnik zemljišča in hleva za izgraditev „Drabosenjakovega doma“. Obe slovenski centralni kulturni organizaciji sta izpolnili svoje obljube in tako smo lahko sklenili pogodbo s Cerkvijo. Kostanjčani se že pripravljajo na popravila stavbe in načrtujejo poživitev Drabosenjakovega pasijona.

V imenu SPD Drabosenjak se prav prisrčno zahvaljujem sledečim darovalcem: Anton Jore, Linz 200.—; Ludvik Perč, Šteben 500.—; Valentin Olip, Sele 100.—; Matej Nagele, Žitara vas 500.—; mag. Slavka Hronek, Beljak 200.—; Janez Safran, Bilčovs 200.—; Janko Ferk,

Drabosenjakov dom: Zahvala darovalcem

Podgrad/Sinča vas 100.—; Marija in Matevž Fritz, Šmiklavž ob Dravi 200.—; Gorazd Živkovič, Kotmara vas 100.—; Rudolf Safran, Melviče 200.—; Črtomir Živkovič, Kotmara vas 100.—; Franc Hudl, Kapla ob Dravi 100.—; Marko Jernej, Kostanje 300.—; dr. Marjan Čadež, Beograd 150.—; Hedwig Lesjak, Vrba 1000.—; Dušan Česen, Žihpolje 50.—; Franc Schuster, Rožek 200.—; Jernej Lampichler, Dvorec/Radiše 200.—; Florijan Lapusch, Psinja vas 100.—; dipl. trg. Milan Breznik, Celovec 100.—; Herbert Zwitting, Šentjakob v R. 500.—; Posojilnica Šentjakob v R. 1000.—; dr. Valentin Inzko, Sveče 500.—; Miha Antonič — Rožanski dom, Šentjakob v R. 1000.—; SB trgovina Krivograd, Šmihel 500.—; Posojilnica Celovec 1000.—; dr. Simon Hoja, Šentjakob v R. 1000.—; Posojilnica Velikovec 2000.—; Janko Messner, Celovec 500.—; udeleženec seminarja za slovenščino v Ljubljani 150.—; dr. Franc Krajger, Rožek 100.—; Posojilnica Železna Kapla 500.—; Stanko Trap, Zilska Bistrica 1500.—; Johan Bokalič, Šentjakob v R. 400.—; Posojilnica Podravlje 1000.—; prof. Štefan Pinter, Šentjanž, 100.—; dipl. inž. Alojz Samonig, Vrba 300.—; Apolonija Schellander, Moščenica 100.—; Posojilnica Škofiče 1000.—.

Dopustniški dnevi v Tinjah

Za večino prvi dopust v življenju

Tinjski dom je od 3. 11. 1981 pa do 20. 11. 1981 bil dopustniški dom za naše kmete, kmetice in starejše ljudi. Prišli so od Zile in izpod Komlna, Šentpetra na Vašinjah pa Kapelških grap. Prišli so, da se oddahnejo od vsakdanjega dela, da se spočijejo in se med seboj spoznajo in da skupno preživljajo tri dopustniške tedne. Za marsikatero kmetico in marsikaterega kmeta je bil to prvi dopust v življenju, ali kot je ena udeleženka povedala: „Prvič doživljam, da mi postrežejo, da mi ni treba skrbeti za gospodinjstvo“.

Vodstvo tinjskega doma je dopustnicam in dopustnikom pripravilo zelo pester program, ki je bil prikrojen potrebam in željam dopustnikov. Program ni bil nametan tja v tri dni, ampak je sad predlogov in sodelovanja med vodstvom in dopustniki, saj so to bili že četrti dopustniški dnevi v Tinjah.

V torek, 3. 11., je bilo v domu veliko prihajanje in odhajanje. Svojci so pripeljali očete, matere, tete in sestre ter jih „prepustili“ tinjskim sestram. Pozdravila sta jih **rektor Kopeinig** in pa **Martin Pandel.** Kaj kmalu so se vsi dodobra med sabo spoznali in skovali prijetno in prijateljsko družbo. Ni bilo nobenega, ki bi se počutil osamljenega ali pa porinjenega ob stran. Seveda pa so se tri zastopniki Adamovega rodu tudi hitro znašli in so menda res bili to, kar je neka Podjunčanka rekla: „No ja, so pa morda sol v župi“.

Dnevni red je bil zelo obširen, nihče pa ni nikogar kam silil.

Pri posameznih programskih točkah so skoraj vsi sodelovali, prav posebno pa tiste dni, ko je prišel med nje asistent graške univerze dr. Erik Prunč, da je posnel stare pravljice, bajke, legende, pripovedke in različne govorice na trak in film. Velika dvorana je te dni bila živi amfiteater in filmski studio obenem. Kdor je videl in čul pripovedovati, marnvati, žuboriti ljudi, ki v svojem življenju še nikoli niso stali pred kamero, skoraj ne bi verjel, kako doživeto in samoumevno, brez strahu so nastopili. Nekateri so se prej zagreli, drugi pa so dalj časa potrebovali, a skorajžili so se vsi. Morda samo dva primera: gospa **Uršula Omelko, Radarjeva mama iz Kršne vasi** je tako rekla: „Prvič sem v Tinjah in mi zelo ugaja. Dnevni red ni hud, zjutraj gremo k maši, nato pa k zajtrku in potem pa steče program. Ker smo vsi bolj istih let, imamo bolj skupne želje.“ Ta žena je vedela povedati mnogo zakladov iz naše ljudske zakladnice. Pripovedovala je, kako so nekje v gorah (kapelških grapah, op. ured.) neko nedeljo vsi šli k maši v Železno Kaplo. „Za varuha sta doma ostala dva mlada fanta. Iz dolgočasja sta začela stikati po skrinji in našla Kolomonove bukve. Začela sta jih prebirati — in v hišo stopi v zeleno oblečen moški, ki se je tiho usedel za peč. Ta dva sta ga s strahom gledala, saj nič ni rekel, a vendar brala naprej. Ko pa so jima vedno bolj lezle mravlje po hrbtu, je eden od njih zaprl bukve in se prekrižal. Kot da bi se v zemljo udrl, je zelenca zmanjkalo, za njim pa je ostal oster duh po sežganem. Hitro sta skrila Kolomonove bukve, a smradu dolgo ni bilo mogoče spraviti iz hiše.“ **Radarjeva mama nikoli ni hodila v šolo, se je pa branja in pisanja sama naučila in je za Šentlipško društvo napisala celo nekaj iger, ki so jih prosvetarji radi igrali.**

Gospa Marija Scheriau iz Kaple ob Dravi je vsej družbi pripovedovala, kako jo je nekoč obiskal „ta hudi“. Tako pravi: „Ležala sem v postelji, bila je mesečna noč, kar naenkrat sedi na oknu moje sobe lep fant. Oblečen je bil po najnovejši modi, na glavi pa je imel zelen klobuk. Vabil in vabil me je, naj bi prišla k njemu, pa nisem hotela. Od samega strahu sem se vedno bolj stiskala v zadnji kot postelje in začela moliti. Tedaj je skočil z okna in ni ga več bilo. To je bil sam hudič in je gotovo odfrkal v pekel, kajti nisem čula, da bi priletel na zemljo.“ Ob taki prijetni družabnosti so dopustnicam in dopustnikom kajpak hitro minevali dnevi. **Med nje so prišli Globašani, in jim zaigrali veselo igro „Kje je meja“. Vinko Zaletel jim je kazal svoja potovanja, Marjan Schuster filme, prišli so lutkarji KDZ, posebno pa so se razveselili naših pripovednikov — nekateri so kar sodelovali.** „Dolgčasa nismo pasli, pa še bomo prišli,“ tako je rekla neka udeleženka.

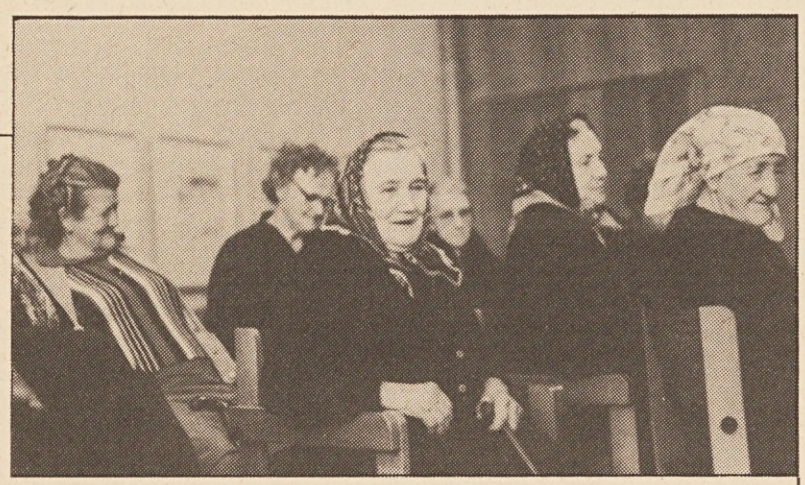

Naše dopustnice sledijo pestremu programu dopustniških dnevov v Domu v Tinjah.

Kako priti na dopust v Tinje?

Vprašali smo Martina Pandla, soodgovornega za uspešen potek dopustniških dnevov, kako je možno priti na dopust v Tinje in kaj so dopustnikom nudili: „To so bili četrti dopustniški dnevi, ki jih prirejamo, da starejšim, včasih osamljenim nudimo skupnost, družabnost. To je ideja našega doma. Da kdo pride na dopust v Tinje, mora izpolniti nekaj pogojev. Če namerava priti, naj si priskrbi ali pri nas ali pa pri domačem zdravniku zeleni papir, ki ga naj izpolni. Na vsak način pa mora s tem papirjem k domačemu zdravniku, ki ga izpolni in ugotovi, da je dotični potreben oddiha. To je namreč oddih in ga podpreta Pokrajinska bolniška blagajna (Gebietskrankenkasse) in Kmečka bolniška blagajna (Bauernkrankenkasse). Ta, od domačega zdravnika potrjeni zeleni papir mora še potrditi glavni zdravnik blagajne in potem more dotični priti na oddih. Ker je to oddih, ki ga podpirata bolniški blagajni, morajo dopustniški dnevi trajati tri tedne. Manj zato ni mogoče. Pokrajinska bolniška blagajna prispeva 130.— šil. dnevno k penzionu, Kmečka blagajna pa 80% oz. 144.— šil. dnevno. Vsak more samo dvakrat zaporedoma priti na oddih, nato pa mora eno leto izostati. Lahko pa pridejo tudi taki, ki nikoli niso bili zavarovani, a so potrebni oddiha.

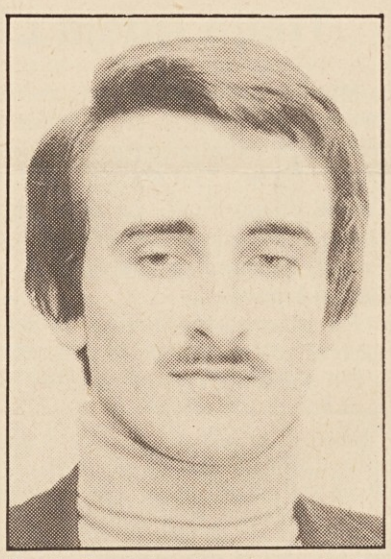

Martin Pandel se je pridno prizadeval za uspešen potek dopustniških dnevov.

Program je bil kulturno-izobraževalni. Filmi, predstave, skupinske igre, predavanja o predaji kmetije, o izkušnjah iskanja vode z bajalico. Menim, da smo dosegli skupni namen — oddih in medsebojno spoznavanje. Družabnost je bila izvenredno dobra.“

Tekst in foto: Franc Wakounig

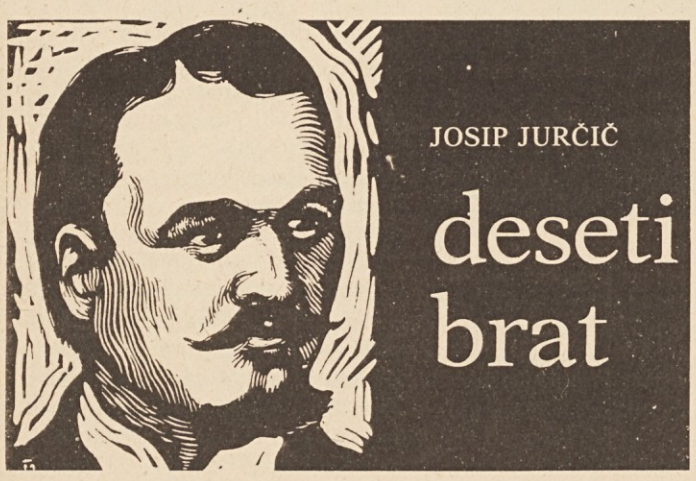

21.

Tako je tudi naš Obrščan Francelj Dražarjev vse postne dni težko čakal tistega pražnjega delavnika, vélikega ponedeljka, ki mu bo dovoljenje prinesel, da bi storil, kar je Martinek Spak rad pel:

En krajcar imam,
ga fajmoštru dam,
oznanim mu sam,
da ljubco imam,
poročil me bo,
zvezal me ž njo.

Ali ravno ta Martinek, ki je te vsakdanje vrste povedal, izgovoril je baje nekdaj modro besedo: potrpljenje je boljše ko medna hruška, boljše ko vsa mazila in zdravila, kar jih konjederka in zdravnik Vencelj premoreta. Da je pa ta beseda desetega brata res vredna, da jo modro imenujemo, dokazuje menda gotovo resnica, da je Franceljnovo potrpljenje končalo se z ženitovanjem. In povedi nam kdo bolj vesel konec dolgih pričakovanj, bojaznosti in nepriležnosti.

Komaj so bili v cerkvi v spomin, da je odrešenik iz groba vstal, alelujo odpeli, pela se je v Obrhku druga aleluja v znamenje, da se mladi Dražar ženi in svatovščino obhaja.

Dražarjeva hiša, ki je to veselje doživela, res ni bila vredna enake časti, kakor je svatovanje, zakaj po vsej pravici jo je deseti brat primerjal stari, suhi in grbavi babi, ki se samo še ob drenovi palici pokonci drži in vendar noče umreti, ampak zavidljivo gleda na mlajše svojega spola, ki imajo glajše lice in še vse zobe v čeljustih. Ta primera — ki se bode, kakor le v gredoč omenimo, komu naših bralcev vegasta in robata zdela, katero pa mi že iz ljubezni do svojega rokovnjača morda enostransko sodimo in ji višjo ceno dajemo, kakor bi jo dajal kak mirnejši mislec — ta primera se je nanašala na leseno ostenje, črvivo brunovje in opuščeno streho lesene Dražarjeve hiše. Vešči ljudje so si pravili v Obrhku, da bi bila Franceljnova mati, stara, togotna Dražarka, ki je med lanskimi pasjimi dnevi popustila Obrhek in šla Boga gledat od obličja do obličja, kaj lahko popravila svojo domačijo, zlasti ker so bile držarske njive najboljše v obrškem polju, ko ne bi bila imela ženica priskutne navade, vsak krajcar za žganje in bel kruhek potrositi. Znano jim je bilo, da se je bila rajnica te malo ženske navade navzela od svojega umrlega moža, ki se je bil v mladih letih pri brambovskih vojskah ob francoskem času s to božjo pijačo seznanil. Obrške sosede, ki so bile tako ljubezniive, da so jo včasi obirale in čez zobe vlekle, bile bi ji še odvezo dale za to slabost, ali to, da dolgove dela in ne misli, kaj bo sinu Franceljnu pustila, to je bilo v njih očeh hujše ko tisti mutasti grehi, ki se še ne vé, kaki so. Nobena izmed njih ni hotela očesa zasolziti, ko so lani sosedo pokopavali. Brž potlej se je slišalo, da bo Miha izpod Gaja, poglavitni dolžnik, prodal Dražarijo, ker mu Francelj, novi gospodar, ni mogel plačati, kar je imel Miha terjati. In zdaj se je dejalo, da je dolg plačan, pismo je bilo narejeno, Francelj s Krivčevo hčerjo oklican in zdaj je bilo pirovanje! Napravljeno smo imeli celo rešto kvant, kako so Obrščanke ugibale, kje je mladi sosed denar dobil, ali ker so manj imenitne, nočemo ž njimi častitih bralcev dolgočasti. Pogledimo rajši v hišo, da si je razkopana, lesena in stara; tako dolgo ne bo na kup padla, da mi ven pridemo.

Zbrana je bila v hiši lepa druščina ljudi. Če rečem, da so jim godci godli, razume se že samo po

od petka, 27. novembra 1981 do četrtka, 3. decembra 1981

AVSTRIJA TV LJUBLJANA

AVSTRIJA 1

PETEK, 27. novembra: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Ruščina — 10.00 Dunaj smo mi vsi — 10.30 Vetrovne višine — 12.05 Risanka — 12.15 Središče je bil človek — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Tom Sawyer in Huckleberry Finn — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pan-optikum — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Panorama — 22.10 Šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 28. novembra: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Pregnan iz raja — 11.25 Nočni studio (pon.) — 12.30 Zaigraj z nami — 13.00 Poročila — 15.30 Kitare ljubezni — 17.00 Jolly-box — 17.30 Morski roparji na obali — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Peter Alexander: čestitamo — 21.50 Šport — 22.40 Euro show — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 29. novembra: 11.00 Ura tiska — 12.00 Biti proti je vedno lahko — 15.20 Trocadero — 16.45 Risanka — 17.10 Gibanje je vse — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Srečanje človeka z živaljo — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 Pogovor v adventu — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Magdalena in Ivan Grozni (iz Graške opere) — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 30. novembra: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Pogled v lonec — 10.00 Šolska TV — 10.30 Kitare ljubezni (pon.) — 11.55 Ni lepše dežele... — 12.05 Risanka — 12.15 Beli šport — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lesi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pripovedke o konjih — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Profesionalci — 21.55 Večerni šport — 22.25 Poročila.

TOREK, 1. decembra: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Še enkrat z občutkom — 12.00 Mi, družinska oddaja — 12.15 Klub seniorjev (pon.) — 13.00 Poročila — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Tudi veselje mora biti — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Leteči čoln 121 SP — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Teleobjektiv — 21.00 Čemu vse to? — 21.50 Večerni svit — 22.55 Poročila.

SREDA, 2. decembra: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi veselje mora biti — 9.35 Francoščina — 10.05 Šolska TV — 10.35 Mi, extra — 10.55 Svetovni kup: smuk ženske — 12.15 Teleobjektiv (pon.) — 13.00 Poročila — 17.00 Lutkovna predstava — 17.30 Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Smeh po receptu — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Do Bombaya — 21.45 Šport — 22.15 Poročila.

ČETRTEK, 3. decembra: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Veleslalom (ženske) — 12.15 Waltonovi — 13.00 Poročila — 13.40 Veleslalom (ženske) — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Marko — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Prosim za mizo — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Happy — 21.25 Stella Kadom — 22.25 Večerni šport — 23.15 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 27. novembra: 17.30 Biti proti je vedno lahko — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Telemed — 21.20 Politika ob petkih — 22.20 Frankenstein, kakršen je resnično bil — 23.55 Poročila.

SOBOTA, 28. novembra: 14.00 Šport — 17.00 Ljuba družina — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika? — 20.15 Figaro se bo ločil — 22.35 Vprašanja kristjana — 22.40 Šef pošlje najboljšega moža — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 29. novembra: 10.00 Advent umetnikov — 13.30 Šport — 16.30 Adventno petje — 17.00 Julius Raab — 17.45 Stevie Wonder — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Še enkrat z občutkom — 21.45 Šport — 22.00 Uporniki z Lian Shan Po — 22.45 Šah iz Merana — 23.15 Poročila.

PONEDELJEK, 30. novembra: 18.00 Znanje danes — 18.30 Ringstraßenpalais — 19.15 Otroci pripovedujejo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dalas — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Sestri Bronte — 0.15 Poročila.

TOREK, 1. decembra: 16.30 Iz parlamenta — 17.45 Šolska TV — 18.00 Orientacija — 18.30 Ringstraßenpalais — 19.15 Otroci pripovedujejo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Veselje mora biti — 21.03 Horoskop — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 2. decembra: 16.45 Iz parlamenta — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Ringstraßenpalais — 19.15 Otroci pripovedujejo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura ob sredah — 21.00 Svet knjige — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Nela — 23.55 Poročila.

ČETRTEK, 3. decembra: 16.30 Iz parlamenta — 17.45 Šolska TV — 18.00 Na poti po Avstriji — 18.30 Ringstraßenpalais — 19.15 Otroci pripovedujejo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dali, dali — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Petek, 27. novembra:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Naši pevci — Dr. A. Feinig: Svetinska ledinska imena.

Sobota, 28. novembra:
09.00—09.55 Od pesmi do pesmi — Od srca do srca.

Nedelja, 29. novembra:
07.05—07.35 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 30. novembra:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Napoved sporeda — Zbori pojo (Koncert Kernjakovih pesmi od 22. 11. 1981).

Torek, 1. decembra:
09.30—10.00 Pisani svet.
14.10—15.00 Koroški obzornik — Ob zvokih tamburic — Zanimalo vas bo.

Sreda, 2. decembra:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Minute z... — Za starejše letnike.

Četrtek, 3. decembra:
14.10—15.00 Koroški obzornik — Popevke.

LJUBLJANA 1

PETEK, 27. novembra: 8.50 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 15.30 TV v šoli — 17.10 Poročila — 17.15 Padla z neba — 17.45 Telestart 81 — 18.15 Obzornik — 18.25 Energetika I. — 18.55 Ne prezrite — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Ženska, imenovana Mojzes.

SOBOTA, 28. novembra: 8.00 Poročila — 8.05 Glasba za Cicibane — 8.20 Lolek in Bolek — 8.30 Jelenček — 9.00 Nihče kakor jaz — 9.30 Dva dni v Weimarju — 10.05 Jedrska revolucija — 10.35 Župan v Casterbridgeu — 11.25 Poročila — 15.55 Poročila — 16.00 Ne obračaj se, sinko — 17.45 Festival „Revolucija in glasba" — 18.45 Naš kraj — 19.00 Zlata ptica — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Naše 12. srečanje — 21.40 Modni utrinki.

NEDELJA, 29. novembra: 8.35 Poročila — 8.40 Živ žav — 9.30 Anno Domini 1573 — 10.30 Narodni glasba — 11.00 Ljudje in zemlja — 12.00 TV kažipot — 12.20 Poročila — 13.25 Nogomet: Grčija : Jugoslavija — 15.15 Pekinška opera — 16.15 Pesem zapojmo si — 17.15 Skrivnost Nikole Tesle — 19.00 Zlata ptica — 19.10 Risanka — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Manj strašna noč — 21.00 Hanzova pot — 21.30 Športni pregled.

PONEDELJEK, 30. novembra: 9.05 Poročila — 9.10 Otroška veselica — 9.40 Drejček in trije marsovčki — 10.40 Riki-Tiki-Tavi — 11.55 Poročila — 15.00 Glasba za Cicibane — 15.20 Vesna iz Zagorja — 15.50 Poročila — 15.55 Pekinška opera — 16.55 Mortadela — 18.30 Je Krško: Velika izkušnja — dragocen napotek — 19.00 Zlata ptica: Mesečina — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 21.25 Evropa išče tretjo pot — 22.05 Poročila.

TOREK, 1. decembra: 16.50 Poročila — 16.55 Popotovanje Škrata Hajaška — 17.05 Drugo srečanje tamburaških skupin Slovenije — 17.35 Pisani svet — 17.55 Mati — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Aktualno — 20.55 Ženske z obale — 22.25 Za lahko noč: Don Kihot.

SREDA, 2. decembra: 9.00 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 16.40 Smuk za ženske — 17.30 Poročila — 17.35 Circus — 18.00 Romantika proti klasicizmu — 18.30 Obzornik — 18.45 Balet za vsakogar — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Zakonsko življenje Marie Braun — 22.00 V znamenju.

ČETRTEK, 3. decembra: 10.25 Val d' Isere: Veleslalom za ženske — 13.35 Val d'Isere: Veleslalom za ženske — 15.30 TV v šoli — 16.15 Veleslalom za ženske — 17.25 Poročila — 17.30 Jelenček — 18.00 Mozaik kratkega filma: Podobe blaginje — 18.30 Obzornik — 18.40 Mladi za mlade — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Studio 2 — 21.35 Sad v ustih smrti — 22.15 V znamenju.

LJUBLJANA 2

PETEK, 27. novembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Plavica — 18.15 Koraki — 18.45 Na svoj način — 19.30 TVD — 20.00 Družina in družba — 20.45 Zagrebška panorama.

SOBOTA, 28. novembra: 15.00 Boks za zlato rokavico — 17.45 SP v gimnastiki — 19.30 TVD — 20.00 Gore sveta: Etna — 20.50 Poročila — 21.00 Feljton — 21.30 Športna sobota — 21.50 Glasbeni atelje.

NEDELJA, 29. novembra: 15.10 Poročila — 15.15 SP v gimnastiki — 17.00 Svetovno prvenstvo v gimnastiki — 17.40 Vaterpolo: Pošk : Szentes — 18.45 Čas podvigov — 19.30 TVD — 20.00 Svečani koncert ob dnevu republike — 21.00 Poročila — 21.10 Hvala za pozornost.

PONEDELJEK, 30. novembra: 14.30 Jugoslovansko prvenstvo v Tenisu — 17.00 Glasbeni album — 17.15 Koncert zborov iz Slavonije — 18.15 Poema o domovini — 18.50 Športna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Mati.

TOREK, 1. decembra: 14.30 Jugoslovansko prvenstvo v Tenisu — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Piano Conclave — 18.30 Dnevnik 10 — 18.45 YU računalnik — 19.15 „Muzika nek se čuje" — 19.30 TVD — 20.00 Stare uspešnice.

SREDA, 2. decembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Neven — 18.15 Obramba in samozaščita — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 TVD — 20.00 Dubrovniška trilogija — 21.00 Zagrebška panorama — 21.20 Anno Domini 1573.

ČETRTEK, 3. decembra: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Mi smo smešna družina — 18.15 Znanost — 18.45 „Tikvarium" — 19.30 TVD — 20.00 Teleskopija — 21.00 Po izbiri — 22.30 24 ur.

---

sebi, da so bili vsi vesele in židane volje; zakaj godci in mala nebesa — to ste pravemu Slovencu dve misli ali dva razumka, ki ju ne moremo vselej naravnost ločiti.

Ženin in nevesta, vsa v veselju, sta sedela za mizo upehana od plesa. Krivec in Krivčevka sta bila tako dobre volje, da že od svoje svatovščine semkaj ne tako. Zlasti je bila poslednja, dasiravno sicer skopa, na današnji dan vsa predrugačena. Dostikrat je vstala izza omizja, jemala razne potice in mesene jedi iz skled in jih nosila tjakaj k peči, kjer je na ostanke prežala vsa nada prihodnjega Obrhka, otroci obojega spola ubožnih in premožnih Obrščanov. Med to krdeljo je sedel tudi naš prijatelj Krjavelj in se je mastil s kostmi, ki so mu od vseh strani na obiranje letele od mize.

Cvet vsega društva pa so bili poglavni naši znanci: Kvas, deseti brat in Dolef, dasi so se razno obnašali. Kvas je tiho sedel na oglu in opazoval ljudi in navade. Kmetje, posebno starešina Matevžek, ki je v kotu sedel in nekatero neumno in smešno razdrl, imeli in šteli so si za veliko čast, da je svatovščina imela gosposkega gosta. Zato so pa pokladali najtolstejše in najlepše prigrizljaje predenj.

Deseti brat ni hotel med gosti sedeti. V svoji navadni obleki je stal sredi hiše, zdaj pa zdaj se glasno zakrohotal in, kadar so godci kako novo ubrali, vzdigoval je nerodno bose noge, metal jih visoko od sebe in s peto bil ob tla, kakor bi hotel plesati.

O Dolfu je malo drugega povedati, kakor da je imel kupico vedno med prsti.

„Naj Krjavelj pije! Povedal nam bode, ali je res hudič na svetu," pravi starešina Matevžek.

„O, res, to pa to, saj sem ga jaz presekal, na dva kosa sem ga presekal!" zavpije Krjavelj vesel, slastno použije dar iz kozarca in brž je bil pripraven svojo povest praviti.

„O svoji ženi naj pové, zdaj smo na ženitovanju!" zavpije deseti brat.

„Kaj je bil kdaj oženjen Krjavej?" vpraša Krivec.

„O, bil, bil," odgovori Krjavelj, „sveti Kozmek mi jo je bil dal, Bog mu daj dobro, Vsi sveti so mi jo pa vzeli, mojo Urško, Bog jim te grehe odpusti, jaz jim jih ne bom nikoli pozabil, kaj menite!"

In nakremži se Krjavelj in se namrda, nabere lice v čudovite gubance, razvleče usta na široko, stisne oči in si jih začne brisati s pestjo ter zatuli čudovit jok, da so se nekateri smejali, nekaterim pa se je začel smiliti.

„Nič ne jokaj, brate!" tolaži ga deseti brat, „tvoja Urška ni bila latvice kislega mleka vredna. Zakaj bi tulil in solze pocejal za njo."

„Kaj lažeš!" srdi se Krjavelj.

„Povej rajši, kako sta se seznanila, koliko časa sta bila vkup," pravi Krivec.

„Kako se bova seznanila!" odgovori Krjavelj, „jaz sem dejal ti, ona je dejala ti, pa je bilo vse. Jaz sem za pečjó ležal, pri Bučarju je bilo, pa trebuh me je bolel."

„Zakaj ga nisi ozdravil tako kakor kozo?" vpraša deseti brat.

„Zato, ker se nisem domislil. — Trebuh me je bolel; kar pride Bučar in mi pové, da je Hrvatom, ki so prašiče čez hosto gnali, ena takih živali v travo polegla."

„Crknila!"

„Kaj lažeš, ni bila crknila, samo hoditi ni mogla več. Jaz nisem imel kaj jesti, pozabim trebuh in grem živinčeta iskat. Tam pri cesti je bilo stegnjeno. Jaz poprimem za prednje noge — takole — potegnem vso žival čez hrbet, eno nogo čez eno, drugo čez drugo ramo, zadnje so mi pa doli pod hrbtiščem po mojih nogah opletale in rilec je čez mojo glavo naprej molel, takole! Težko sem nosil grozno so me slabosti obhajale pa mrak se je delal in trebuh me je bolel. Tačas sem Boga klical na pomaganje, ali nič ni izdalo. Kar mi je na um prišlo: ti, Krjavelj, danes je sveti Kozmek in sveti Domen, to sta bila dva konjederkina brata, sta ljudi zdravila in dobra dela doprinašala; prosi ju, onadva ti bosta pomagala, da boš imel manj težave s prašičem.

(Dalje prihodnjič)

Občni zbor Kluba graških študentov

V četrtek, dne 12. nov. 1981, je imel Klub slovenskih študentov v Gradcu svoj redni občni zbor. Študentov je bilo, kot smo opažali pri vseh dosedanjih občnih zborih, na žalost, zelo malo. Na drugi strani pa smo z veseljem pozdravili sledeče častne goste: konzula SFR Jugoslavije Zupanca, zastopnico SZDL gospo Goričar, zastopnici dunajskega kluba ter zastopnika ZSO.

Prva točka prireditve je obsegala poročilo lanskega predsednika Romana Verdela. Govor je bil vsebinsko odličen, ker se predsednik ni izogibal kritike. Najprej je omenil zborovsko delovanje, ki je vsekakor zelo potrebno, a je na žalost zaradi tega nastradalo ostalo delo, predvsem delo na političnem področju. Lansko leto so bili ustanovljeni tudi različni krožki (kulturni, zgodovinski), a aktivno deloval je le športni krožek, ki je z nogometno ekipo igral celo na univerzitetnem prvenstvu in je res zadovoljivo odrezal. Želja predsednika je bila tudi, da bi navezali stike z drugimi študenti. Lani smo se srečali s študenti v Mariboru, z našimi koroškimi študenti na Dunaju in v Celovcu pa bi morali gojiti bolj tesne stike. Na seminarju v Podravljah, letos v septembru, je bila ta možnost dana; na žalost se je tega srečanja udeležilo zelo malo študentov. Najbrž so bili krivi časovni razlogi ter pomanjkajoče informacije.

Razen tega je Roman Verdel še omenil pogajanja o nakupu hiše za slovenske študente v Gradcu, kjer bi obenem lahko izgradili tudi klubske prostore. Pogajanja še niso zaključena, saj organizaciji k temu projektu še nista zavzeli konkretnih stališč. Vsak, ki je že kdaj bil gost kluba, ve, pod kakšnimi pogoji se moramo srečavati.

Največji problem, ki se tiče vseh Slovencev, ne samo nas študentov, je nakazal predsednik, ko je rekel:

„Vem, da leži obema organizacijama zelo pri srcu, da bi se študentje aktivno vključevali v organizaciji, toda včasih se vendar sprašujem, zakaj študentje oz. akademiki sploh niso zastopani v obeh osrednjih organizacijah. Mislim, da je vzrok tega dejstva predvsem rivaliteta med obema organizacijama, ki sama po sebi ni slaba, ki pa postaja zaradi nekaterih nekvalificiranih ljudi čedalje bolj usodna za slovenski življenj na Koroškem. Vedno se govori o skupnih akcijah, ki realno obstojajo le na papirju, za hrbtom se pa dogajajo popolnoma drugačne stvari. Izvrsten primer sta naši dve kulturni organizaciji, ki očividno delujeta ena proti drugi (glej: Kernjakova proslava — Ciganova proslava ali prav v zadnjem času gigantomanija obeh z maratonskimi koncerti!!!)

Odbor Kluba graških študentov nam je podal naslednje poročila o zadnjem občnem zboru KSŠG ter nas prosil, da ga objavimo „brez cenzure“. Smo pripravljeni, ugoditi tej prošnji, čeprav se ne moremo strinjati s to ali drugo ugotovitvijo graških študentov. (Op. ured.)

Študentje sami smo bili priča teh rivalitet ob doživljanju podijske diskusije na klubskem seminarju v Podravljah. Ne ljubi se mi vstopiti v eno izmed organizacij, ker si potem pri drugi takoj odpisan in ožigosan. Toda v klubu se je pokazalo, da se lahko eno kot drugo mnenje spravi pod skupno streho. Vidim nalogo nas vseh v tem, da postanemo ENOTNI, da se borimo za cilje, ki so v prid slovenskemu narodu na Koroškem, ki, če smo si odkriti, čedalje bolj razpada oz. se asimilira. Namenoma smo z zboroma nastopili pri društvih, ki so vključeni v eno ali v drugo organizacijo. Nismo gledali na to, za katero politično organizacijo bomo peli oz. kateri bomo pomagali, temveč pomagali smo tam, kjer smo videli potrebo. Tudi v prihodnjem našem delovanju bomo morali biti nadstrankarski, ker je uspeh le zagotovljen, če nastopamo SKUPNO.“ To je bila osrednja izpoved občnega zbora in vsi se zavedamo, kje je šibka stran ali ahilova peta manjšine.

Tajnica je poročala o prireditvah, ki so bile zelo raznolike, saj smo imeli v gosteh predavatelje raznih svetovnih nazorov. A spet smo se zavedali, da je bilo naše aktivno delo zelo pomanjkljivo.

Težišče programa v tekočem študijskem letu naj bi bilo na političnem izobraževanju, ne v smislu ideološkega šolanja, temveč da bi klub postal zbirališče, komunikacijski center študentov, kjer bi vsak lahko povedal, kar mu leži pri srcu.

Načrt za prihodnje leto je zelo pester in obenem zelo raznolik. Upajmo pa, da bomo lahko vsaj drobtinico vseh idej uresničili. Nazadnje pa še predstavimo novi odbor, ki se od lanskega komaj razlikuje:

Predsednik: Roman Verdel; podpredsednica : Marija Trampusch; 1. tajnica: Nada Incko; 2. tajnik: Franc Opetnik; blagajničarka: Ani Reichmann; preglednika: Franc Florjančič in Toni Čertov.

V zadnji številki „Vestnika“ stoji v zvezi s poročilom o občnem zboru, da smo kritizirali NSKS. Resnica je, da nismo kritizirali le NSKS-a, temveč tudi ZSO. Želeli bi si namreč resno akcijsko enotnost obeh!

Odbor KSŠG

Uspešno delovanje luktarjev

Lutkovna skupina „Lutke Mladje“, Koroške dijaške zveze, se je s svojo igrico „Lutke strička Jurja“ minulo soboto v Tinjah šestnajstič predstavila svoji publiki. S tem številom je tako rekoč dosegla „polčas“ svojega delovanja v letošnji sezoni. Nastopili smo m. dr. še v Šmihelu, Šentilju, Šentjakobu, Bilčovsu, Svečah, Šentprimožu, v otroškem vrtcu „Naš otrok“ in v Železni Kapli.

Cilj članov skupine pa je, s svojimi predstavami zajeti celotno območje dvojezičnega ozemlja na Koroškem. To se pravi, da adresati lutkarjev niso samo več ali manj „zdrava“ območja dvojezične Koroške, temveč v kolikor je le mogoče, vsak kotiček, pa če je prisotna samo še peščica slovenskega življa.

Občinska seja v Škocijanu

Prejšnji teden je občinski svet škocijanske občine imel sejo. V glavnem se je razgovor sukal okoli novega rednega in izrednega proračuna, o občinskem poslovniku, ki pa ga bodo najprej prerešetali v občinskem predstojništvu, o dodelitvi gradbenih parcel na nekdanjem Rablnovem travniku ter o izgradnji južne obale Klopinjskega jezera in gradnji požarnega doma in kabin na nogometnem igrišču v Kamnu, za kar je občina oddala gradbena dela. Občinski odborniki so podprli izgradnjo poti do Štuklna na Horcah, kjer bo občina nekaj prispevala. Zaživela pa je diskusija o namembi denarja za izgradnjo južne obale Klopinjskega jezera. Končno so se zmenili, da bo denar, ki bo občini ostal, namenila za obalo. Nadalje je odbor sklenil, da naj bodo odslej jadrnice in surferji doma le še na južni obali.

Srečanje manjšin

(Nadaljevanje s 1. strani)

Koroški Slovenci smo predložili že skoraj pred dvemi leti, dne 7. decembra 1979, kot izhod iz te zavožene manjšinske politike avstrijski zvezni vladi tako imenovani „operativni koledar“, ki vsebuje bistvena odprta vprašanja slovenske narodne skupnosti in izjavili svojo pripravljenost za dialog in za sporazumno enakopravno reševanje vprašanj v zaščito obstoja in nadaljnjega razvoja slovenske narodne skupnosti, in to v korist miru v tem delu sveta. Od tedaj naprej se na žalost situacija ni mnogo spremenila.

Na koncu svojih izvajanj je dr. Zwitter, ki je govoril v imenu obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, naglasil, da je treba danes, ko se miroljubne množice sveta prizadevajo za ohranitev miru in odpravo vseh nevarnosti za novo vojno, še posebej posvetiti pozornost tudi napetostim, ki jih povzročajo nerešena narodnostna vprašanja. To tembolj, ker je to vprašanje zapopadeno v zaključni listini helsinške konference za mir in mednarodno sodelovanje v Evropi. Predsednik ZSO je zaključil z besedami:

Koroški Slovenci ne želimo konfrontacije, marveč stremimo za mirno rešitvijo, ker smo na lastni koži doživeli grozote in posledice vojne, ki jih še nismo popolnoma preživeli. Borba za mir je za nas zlasti borba za dosego nacionalne in socialne enakopravnosti v prostoru, v katerem avtohtono živimo, in borba za enakopravne miroljubne odnose med narodi.

Mirni rešitvi narodnostnih vprašanj in ohranitvi miru naj služi tudi to VI. srečanje narodnostnih skupnosti sosednjih dežel — saj je to prvenstveno in najbolj plemenita naloga sleherne narodne skupnosti kot mostu, to je naravnega posrednika med sosednjimi narodi in državami.

Na koncu srečanja, ki je nudilo možnost za obširno izmenjavo mnenj med delegacijami in posamezniki in v okviru katerega so delegati obiskali tudi dvojzično (madžarsko — hrvaško) občino — z dvojezičnimi krajevnim napisom (!) — so navzoči soglasno sprejeli skupno izjavo, ki jo objavljamo na 1. strani.

Hotel Antonič na Reki sprejme s 15. decembrom servirko ali kelnarja z inkaso.
Posebno dobra plača!
Tel.: 0 42 53/24 1.

„Ringa, ringa, raja“ — s to igro so imeli lutkarji iz Šmihela zadnjo soboto premiero. Več o tem v prihodnji številki NT!

Naš športni reporter

Jurij Perč

Danes ljubček, jutri ničvredež

Ob vsaki tekmi napolnijo tisoči navdušeni in ponosni navijači celovško mestno dvorano. Hokej na ledu je spet postal šport, za katerega se zanima vedno več ljudi. In ravno na primeru celovškega KAC je razvidno, da ljudi vabi in privabi ne le šport kot tak, temveč uspeh moštva. Še mi je pred očmi lanskoletno prvenstvo, lanskoletna praznina v mestni dvorani. KAC je izgubljal tekmo za tekmo, do dna so razočarali svoje navijače. Hokejisti niso dosegli tistega, kar so pričakovali, še manj pa to, kar so pričakovali pristaši kluba. Brez dvoma so Celovčani lansko leto pri izbiri legionarjev imeli nesrečno roko, kar je bilo razvidno že po prvih tekmah.

Letos pa je ob prvenstvenih tekmah v Celovcu spet vse živo, vsa parkirišča so zasedena, mestna dvorana nabito polna. Od blizu in daleč prihaja staro in mlado in ko stopi KAC na led, se dvorana kar ziblje od bučnega aplavza. Vstopnice za tekme so razprodane že teden pred „predstavo na ledu“, lani so bili organizatorji veseli, če je sploh kdo hotel prestopiti prag dvorane . . .

Rekordni hokejski avstrijski prvak KAC trenutno presega vse ostale hokejske klube Avstrije in gotovo tudi klube izven naših meja. In to športno in finančno. Pod devizo „dam-daš“, si je KAC pridobil gledalcev, ki za dobre predstave radi sežejo v žep. Pa če so se lansko leto hokejisti še tako trudili, in se je videlo, da so se trudili, ker gledalcev niso hoteli razočarati, so odbili ogromno veliko navijačev.

Samo trud je zaman. Človek po naravi hrepeni po zmagi, po uspehu in to ne le v športu.

Mislim, da ni nikjer drugod, na nobenem drugem področju tako očitno, da človek hoče imeti in videti uspeh, kot se to kaže ravno v športnih disciplinah. Danes ta in ta doseže velik uspeh, jutri pa, če zaželenega uspeha ni, je po njem. Danes ljubček, jutri ničvredež. Človek sodi človeka po uspehu, ne pa po tem, ali se trudi ali ne.

Za vse športnike velja isto — za tiste, ki s športom služijo denar, pa še posebno: danes za uspeh bonbonček, jutri za neuspeh brco.

Človek hrepeni po uspehu, razvedrilu in zabavi. Pogosto pa pozablja, da je tisti, ki ga hoče občudovati in ki bi ga rad videl kot zmagovalca, tudi le človek. Človek, ki ne more dati več, kot zmore.

Namizni tenis:

Obirčani osvojili 1. mesto

Že nekaj let prireja Slovenska športna zveza slovensko namiznoteniško prvenstvo. Letos so sodelovala štiri moštva. Prva dva kola so odigrala moštva že vigredi v Selah in na Obirskem. Presenetljivo je vodilo prvo obirsko moštvo pred prvim moštvom iz Sel.

Jesensko kolo so nadaljevali 14. novembra na Obirskem. Moštvo

ŠPORT

Obir I je igralo proti moštvu Dijaškega doma in zmagalo 6:1. Za točke so poskrbeli Zdravko Smrtnik (3), Polanšek in Haderlap po eno ter dvojica Polanšek/Haderlap. Za Dijaški dom pa je točkoval Gerhard Brumnik, sam Obirčan. V drugi tekmi pa sta se pomerila moštvi Obir II in Sele. Ta tekma je bila odločilna na izid prvenstva. Obirčani niso pričakovali dosti lovorik proti Selam, kajti Selani igrajo v Koroški ligi. Presenetljivo pa so Obirčani igrali neodločeno (5 : 5). Smrtnik je za Obirčane povedel, M. Oraže pa je izenačil. Dvojica Smrtnik/Smrtnik sta priborila Obirčanom neodločen izid tekme proti dvojici P. Olip/M. Oraže. Obirčana sta zmagala 22 : 20 in 21 : 6.

Obir I je že pred koncem namiznoteniškega prvenstva, ki bo zaključeno 21. novembra v Selah, slovenski koroški prvak. Do tega pa je pripomoglo drugo obirsko moštvo.

Novemu slovenskemu koroškemu prvaku čestitamo k uspešnemu zaključku prvenstva. -cjo-

Poslovodja DSM koroški prvak v namiznem tenisu

Dr. Tone Koren, maturant Slovenske gimnazije in poslovodja Mohorjeve družbe ni samo strokovnjak za bilance, temveč tudi odličen igralec v namiznem tenisu: pred kratkim je postal koroški deželni prvak v okviru DSG in UNION-a. Tone šteje že 10 let med najboljše igralce namiznega tenisa na Koroškem. Iskreno čestitamo!